

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

On beşinci İçtima

2 . IV . 1337 Cumartesi

Münderecat

Sayfa	Sayfa
1. — Zaptı sabık hulâsası	300:301
2. — Âzayı Kiram muamelâtı	306
1. — Hastanelerde yatan yaralı gazile- rin hatırlarını sormak üzere Meclisten bir heyet intihabı	306:307
3. — Teklifler	306,328
1. — Lâzistan Mebusu Necati Efendi- nin, Taraklı Nahiyesinin kazaya ifrağı hakkında teklifi kanunisi (2/264)	306
2. — Lâzistan Mebusu Esat Beyin, Lâzistan Livasında bir Darülhilâfe Med- resesi tesisi hakkında teklifi kanunisi (2/263)	306
3. — Eskişehir Mebusu Abdullah Azmi Efendi ile refikının, şehit zâbitan ve ef- radı aileleriyle mâlûline verilecek mükâ- fatı nakdiye hakkında teklifi kanunisi (2/265)	328:329
4. — Antalya Mebusu Rasih Efendi- nin, (Karacahisar - İnönü) namıyla bir madalya ihdasına dair teklifi kanunisi (2/266)	329
5. — Antayla Mebusu Rasih Efendi- nin, Eskişehir isminin Ensariye namına tebdili hakkında teklifi kanunisi (2/267)	329: 330
4. — Tezkereler	301
1. — Hiyaneti vataniyeden mahkûm	Saidili Belediye âzasından Hacı Ömer Efendi hakkındaki evrakın gönderildiği- ne dair Adliye Vekâleti tezkeresi 301
	2. — Hiyaneti vataniyeden idama mah- kûm Kemahlı Mehmedoğlu Mustafa ile kürek cezasına mahkûm arkadaşları hak- kındaki evrakın gönderildiğine dair Ad- liye Vekâleti tezkeresi 301
	5. — Takrirler 328,330
	1. — İstanbul Mebusu Neşet Beyle arkadaşlarının, Fevzi Paşanın hidematı vatanperveranesinden dolayı rütbesinin bir derece terfiine dair takriri 328
	2. — Trabzon Mebusu Nebizade Hamdi Beyin, işgal altındaki arazimizde yapılan Yunan mezaliminin protesto edilmesine dair takriri 330
	6. — Sualler, cevaplar 301,306
	1. — Yozgad Mebusu Rıza Beyin, Ak- dağmadeni Jandarma Kumandanı Yüz- başı Fehmi Efendi hakkında سوال takriri ve Dahiliye Vekâleti Vekili Muhtar Beyin tahrirî cevabı 301:302
	2. — Muş Mebusu Abdülğani Beyin, Bulanık ve Malazgirt kazalarında telgraf- hane açılmaması esbabına dair Dahiliye Vekâletinden سوال takriri ve Dahiliye Ve- kâleti Vekili Muhtar Beyin tahrirî cevabı 302

3. — Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin, Kars'a gelen alay hakkında (Mustafa Suphi hakkında) Müdafaa-i Milliye Vekâletinden sual takriri

306

7. — Mazbatalar

303

1. — Konya Mebusu Kâzım Hüsni Beyle rüfekaşının, 1336 senesi son âşar taksitinin tecili hakkında teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/230)

303

2. — Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, Muhacirin Müdiriyeti Umumiyesinin lâğvı hakkında teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/243)

303

3. — Kırşehir Mebusu Yahya Galip Beyin, Tedrisatı İptidaiye Kanununun lâğvına dair teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/230 M.)

303

4. — Bursa Mebusu Operatör Emin Beyin, mecalisi idarenin lâğvı hakkında teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/229)

303

5. — Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin, Bolu hâdisesinde şehit olan Binbaşı İhsan Bey ailesine hidematı vataniyeden

maaş tahsisi hakkında teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/244) 303:304

6. — Siird Mebusu Salih Efendinin, Siird - Musul yolunun truku umumiye meyana ithaline dair teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/243 M.) 304

7. — Kütahya Mebusu Cemil Bey ve rüfekaşının, İstanbul'ca neşrolunan aflar ve Tecili Mücazat kararnamelerinin gayrimuteber addi hakkında teklifi kanunisi ve Lâyihâ Encümeni mazbatası (2/242) 304:306

8. — Beyanat

321

1. — Müdafaa-i Milliye Vekili ve Erkân Harbiye-i Umumiye Reis Vekili Fevzi Paşanın İkinci İnönü Harbine dair beyanatı 321:328,330

9. — Müzakere edilen maddeler

307

1. — 1337 senesi Muvazene-i Umumiye kanunu lâyihası ve Muvazene-i Maliye Encümeni mazbatası 307:320,330:331

A — Müdafaa-i Milliye Vekâleti Bütgesi 307:314,320,330:331

B — Askerî Fabrikalar Müdüriyeti Bütgesi 314:317,320,330:331

C — Bahriye Bütgesi 317:320,330:331

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 3 — sonra

REİS — Birinci Reisvekili Hasan Fehmi Beyefendi

KÂTİP : Ziya Hürşit B. (Lâzistan)

REİS — Meclis Küşadedildi. Zaptı sabık hulâsası okunacak. (Zaptı sabık hulâsası okundu.)

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

Birinci celse

Adnan Beyefendinin Tahtı Riyasetlerinde saat ikiyi elli geçe bilnikat zaptı sabık hulâsası kiraat ve tashihan kabul olundu. Konya Mebusu Vehbi Efendi tarafından bir dua kiraat ve şühedanın ervahına fatihalar ithaf olun-

duktan sonra ruznameye geçilerek vazifei vataniye ile Meclisten infikâk edecek olan Kare-si Mebusu Miralay Kâzım ve Lâzistan Mebusu Necati beyefendilere mezuniyet itasına dair Erkân Harbiye-i Umumiye Riyaseti tezkeresi okunarak is'af olundu. Sinob Mebusu Şerif Beyin, Sinob - Vezirköprü tarikının truku umu-

miye meyanına ithaline dair teklifi Lâyiha Encümenine, Edirne Vilâyeti Teşkilâtı Adliye Kanununun birinci maddesinin tadiline dair Heyeti Vekileden mevрут lâyihai kanuniye Adliye Encümenine, Van Vilâyeti dâhilinde iki nahiyenin ilgasiyle Zeylân Deresi ve Sarısu namıyla yeniden iki nahiyeye teşkiline dair lâyihai kanuniye Dahiliye Encümenine, sınıfı salis ketebe ile takımbaşılara verilecek zamaimi fevkalâde hakkındaki lâyihai kanuniye Muvazenei Maliye ve Müdafaa-i Milliye encümenlerine, sivil ustalara verilecek harcırah hakkındaki lâyihai kanuniye Muvazenei Maliye Encümenine, Siird Mebusu Salih Efendinin, Gezir, Başur suları üzerine köprü inşası hakkındaki tavriri Nafia Vekâletine, Kürdistan meselesi mevcut olmadığına dair Çapakçur ve Genç'ten mevрут telgraflar Hariciye Vekâletine, Konya Mebusu Ömer Vehbi Efendi ile rüfekasının, Mecellei Ahkâmı Cezaiye tertibine dair tavriri Şeriye Vekâletine havale olundu.

Bilâhara İtalya'da şimendifer edevatı mu-bayaasıyla meşgul olan heyet hakkında müzakere cereyan ederek Abdullah Azmi Efendinin teklifi mucibince bu heyetin **orada ipka** edilip edilmemesi hususunda Nafia Vekâletine salâhiyet itası takarrür ederek teneffüs için celse tatil olundu.

İkinci celse

Adnan Beyefendinin Tahtı Riyasetlerinde saat 4,20 de bilinikat Müdafaa-i Milliye Vekâleti 1337 senesi Bütçesinin gelecek ruznameye ilk madde olmak üzere alınmasına ve nısbı müzakere hakkındaki teklifin de ruznameye ithaline ve Matbuat Müdüriyeti hesabatımı tetkik edecek komisyonun gelecek içtimada intihabına karar verilir ziynet eşyasının men'i ithali hakkındaki teklifin müzakeresi cereyan ederek 762 nci fasla kadar kabul olunup Cumartesi günü içtima edilmek üzere saat 5 te celseye nihayet verildi.

2 Nisan 1337

Reisvekili Kâtip Kâtip
Hasan Fehmi Ziya Hürşit Feyyaz Âli

REİS — Zaptı sabık hakkında mütalâa varmı efendim? (Hayır hayır sesleri.)

HAŞİM B. (Çorum) — Reis Bey söz istiyorum.

REİS — Zaptı sabık hakkında mı söyleyeceksiniz?

HAŞİM B. — Zabıt hakkında değil! bugünkü tezahüratı milliye hakkında bir şey arz edeceğim.

REİS — Zabıt hakkında itiraz yok, binaenaleyh aynen kabul edildi.

4. — TEZKERELER

1. — *Hiyaneti vataniyeden mahkûm Saideli Belediye âzasından Hacı Ömer Efendi hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi.*

REİS — Hiyaneti vataniye ile mahkûm Saideli Belediye âzasından Hacı Ömer Efendinin evrakı hükmiyesi gönderildiğine dair Adliye Vekâletinden mevрут tezkere var. Adliye Encümenine gönderiyoruz.

2. — *Hiyaneti vataniyeden idama mahkûm Mehmedoğlu Mustafa ile kürek cezasına mahkûm arkadaşları hakkındaki evrakın gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi.*

REİS — Hiyaneti vataniyeden idama mahkûm Kemahlı Mustafa Efendi ye rüfekasının evrakı hükmiyesi gönderildiğine dair Adliye Vekâleti tezkeresi var. Adliye Encümenine gönderiyoruz.

6. — SUALLER, CEVAPLAR

1. — *Yozgad Mebusu Ali Rıza Beyin, Akdağmadeni Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Fehmi Efendi hakkında sual tavriri ve Dahilye Vekâleti Vekili Muhtar Beyin tavriri cevabı.*

REİS — Akdağmadeni Jandarma Kumandanı Fehmi Efendi hakkındaki sual tavririne Da-

hilye Vekâletinden mevрут tezkerei cevabiye var. Sual tavririyle beraber okunacaktır.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine Akdağmadeni Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Fehmi Efendinin maddeten gösterilen ceraminin İstiklâl Mahkemesince tetkik ve mutake-

mesi Riyaseti Celilerine arz ve takdim kılınan takrirde esbabı mucibesıyla arz edilmiş ve Dahiliye Vekâleti Celilesine tevdi buyurulmuş idi. Cinayati adide mürtekibi olan Yüzbaşı Fehmi Efendi filhakika merkeze celbedilmiş ise de hakkında bir gûna muamele yapılmıyarak kemali serbestî ile gezmekte olması inkisarı kulûbu mazlumini mucip olacağı ve muakkibi olduğumuz istikmali mâdelet ile kabili telif olamayacağı cihetle marûlarz takriri muhavvel niçin mahkemei aidine verilmemiştir? İşbu sual takririne Dahiliye Vekili Âlisinin ceridei müzakerat nihayetine dercedilmek üzere tahriren cevap vermesini talep ve Vekâleti müşarünileyhaya tevdiini arz ve teklif eylerim.

27 Şubat 1337

Yozgad Mebusu

Rıza

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Maddeten gösterilmiş olan ceraipe rağmen Akdağmadeni Jandarma Kumandanı Yüzbaşı Fehmi Efendinin serbest bırakılarak mahkemei aidesine tevdi edilmemesi esbabına dair Yozgad Mebusu Rıza Bey tarafından takdim edilip 18 Mart 1337 tarihli ve 64-115 numaralı Tezkerei Âliye Riyasetpenahileriyle emir ve havale buyurulan sual takriri sureti mütalâa olunup ledelistifsar Umum Jandarma Kumandanlığından alınan cevapta hakkındaki tahkikatın sarahati cereyanını teminen mumaiyleh Hasan Fehmi Efendi vaktiyle merkeze celbedilmiş ve bilâhara tahkikati mahalliyenin neticepezir olduğu anlaşılması üzerine kendisinin buraca isticvabı suretiyle ikmali tahkikat zımında evrakının hemen irsali mahalline yazılmış olduğundan bahsile vürudunda evrakı mezkûrenin mahkemei aidesine tevdi edileceği bildirildiğinden arzına müsaberet kılını efendim.

Dahiliye Vekili namına

Hariciye Vekili

Ahmet Muhtar

REİS — Sahibi sual söz istemiyor. Binaenaleyh Sual meselesi kapanmıştır.

2. — *Muş Mebusu Abdülgani Beyin, Bulanık ve Malazgirt kazalarında telgrafhane açılmaması esbabına dair Dahiliye Vekâletinden sual takriri ve Dahiliye Vekâleti Vekili Muhtar Beyin tahriri cevabı*

REİS — Bulanık ve Malazgirt telgrafhaneleri hakkındaki sual takririne Dahiliye Vekâletinden mevрут cevap okunacak :

Makamı Celili Riyasetpenahiye

Bir iki seneden beridir Muş'a mülhak Bulanık ve Malazgirt kazalarında telgrafhane gayrimevcut ve müstacel ve gayrimüstacel muamelelât hususi postalarla teati edilmekte bulduğundan biran evvel bu iki kazada telgraf merkezlerinin tesisıyla şimdiye kadar tehiri esbabının Dahiliye Vekâletinden istifsarımı sual ve teklif eylerim.

4 Mart 1337

Muş

Abdülgani

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Bulanık ve Malazgirt kazalarında birer telgraf merkezinin tesis ve küşadiyle şimdiye kadar tehhürü esbabının izahına dair Muş Mebusu Abdülgani Bey tarafından takdim olunup 18 Mart 1337 tarih ve 61 - 114 numaralı Tezkerei Aliye Riyasetpenahileriyle emir ve tebliğ buyurulan takrir sureti mütalâa olundu. Mevzuubahis merkezlerin bin üç yüz otuz bir senesinde istilâye mâruz olmak sebebiyle mesdud kalarak fikdanı levazımdan şimdiye kadar küşadına imkân bulunamadığı ve ahvali haziranın icabatı mübremesine binaen ilk derpiş olunan cihet esasen mevcut hutut ve merakizden âzami derecede istifade edilecek surette işletme hususatının temininden ibaret ve ıslahat ve tevsiaata doğru atılacak hatvnenin bizzarure mezkûr makasudın husulünden sonraya tâlik edilmiş bulunduğu ve fakat halen yavaş yavaş netayici matluba iktitaf ve bir taraftan da noksan levazimat ihzar edilmekte bulunmasına mebni mutasavver ıslahata başlanılmak üzere olup yakında mezkûr merakizin de küşadına çalışılacağı Posta ve Telgraf Müdüriyeti Umumiyesinden bildirilmekle arzı keyfiyet olunur efendim.

29 Mart 1337

Dahiliye Vekili namına

Hariciye Vekili

Ahmet Muhtar

REİS — Sual sahibi söz istiyor mu efendim?
ABDÜLGANI B. (Muş) — Cevabı kâfi gör-düm efendim.

REİS — Sual sahibi kâfi görüyor efendim.

7. — MAZBATALAR

1. — *Konya Mebusu Kâzım Hüsnü Beyle rüfekasının, 1336 senesi son âşar taksitinin tecili hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/230)*

REİS — Konya Mebusu Musa Kâzım Efendi ve Rüfekasının, âşarın son taksitinin Nisan gayesine kadar tecili hakkındaki teklifinin muvafık olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, tensip buyurursanız Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenlerine gönderelim.

2. — *Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesinin lâğvi hakkındaki teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/243)*

REİS — Yozgad Mebusu Süleyman Sırrı Beyin, Muhacirin Müdüriyeti Umumiyesinin lâğvi hakkındaki teklifinin muvafık olduğuna dair Lâyiha Encümeni mazbatası var. Alelûsul Dahiliye Encümenine havalesi iktiza ediyor. Tensip buyurursanız havale edelim. (Muvafık sesleri). Dahiliye Encümenine havale olundu.

3. — *Kırşehir Mebusu Yahya Galip Beyin, Tedrisatı İptidaiye Kanunununun lâğvına dair teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/230 M.)*

REİS — Yahya Galip Beyin, mekâtibi iptidaiye masarifinin Muvazenei Umumiyeden tesviyesi hakkındaki teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, okunacak :

Lâyiha Encümeni mazbatası

Umum mekâtibi iptidaiye masarifinin Muvazenei Umumiyeden tesviyesi lüzumuna dair Kırşehir Mebusu Yahya Galip Beyin Encümenimize muhavvel takriri teklifi kanuni şekil ve mahiyetinde olmadığından reddine karar verildi.

14 Mart 1337

Lâyiha En. Rs.	Mazbata M.	Kâtip
Lâzistan	Yozgad	Ertuğrul
Esat	Süleyman Sırrı	Necip

REİS — Sahibi teklifin ret hakkında bir mütalâası var mı efendim ?

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) — Ne diyeyim ?

REİS — O halde takririnizi geri mi alıyorsunuz ?

YAHYA GALİP B. — Evet.

REİS — Efendim, takrirlerini istirdediyorlar.

4. — *Bursa Mebusu Operatör Emin Beyin, mecalisi idarenin lâğvi hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/229)*

REİS — Operatör Emin Beyin, müntahap meclisi idare âzalıklarının ilgasına dair teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, okunacak :

Lâyiha Encümeni mazbatası

Mecalisi idarelerde müftü, murahhas ve metropolitler de dâhil olduğu halde müntahap âzaların İhraç ve mecalisi mezkûre heyetinin devair rüesasiyle mecalisi umumiye için müntahap zevattan terkibi lüzumuna dair Bursa Mebusu Operatör Emin Beyin encümenimize muhavvel teklifi kanunisi mütalâa olundu.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun kabulü dolayısıyla mecalisi idarelerin tabiatıyla ilga ve şûrular halinde ve başka bir tarz ve şekilde teşkili muktazi bulunduğu cihetle teklifi mezkûrun şimdiden nazarı dikkate alınmasına lüzum olmadığı mütalâasıyla Encümenimize şayanı müzakere görülmiyerek reddine karar verilmiştir.

14 Mart 1337

Lâyiha En. Rs.	Mazbata M.	Kâtip
Lâzistan	Yozgad	Ertuğrul
Esat	Süleyman Sırrı	Necip

(Münasip sadaları).

REİS — Lâyiha Encümeni mazbatasını kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın... Lâyiha Encümeni mazbatası kabul edildi, teklif şayanı müzakere görülmedi.

5. — *Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin, Bolu hâdisesinde şehit olan Binbaşı İhsan Bey ailesine hidematı vataniyeden maaş tahsisi hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/244)*

REİS — Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin,

Bolu hâdisesinde şehit olan Binbaşı İhsan Bey ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkındaki teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, okunacak :

Lâyiha Encümeni mazbatası

Bolu hâdisei isyaniesinde şehit olan Binbaşı İhsan Beyin aile ve eytamına tahsis edilmiş olan eytam ve eramil maaşının kifayetsizliği dolayısıyla hidematı vataniye tertibinden yeniden maaş tahsisi ile tezyidi lüzumuna dair Elâziz Mebusu Hüseyin Beyin Encümenimize muhavvel teklifi kanunisi mütalâa olundu.

Kanunu mahsusuna tevfikana tahsis olunan maaşın kat'ı ile hidematı vataniyeden tahsisi muvafık olamayacağı gibi tezyidi maaş hususunda emsalinin müracaat ve şikâyatını bâdi olacağı cihetle şayanı kabul görülmeyen ve geçen Devrei İctimaide dahi aynı mütalâata binaen Heyeti Celilece reddedildiği anlaşılan teklifi mezkûrun Encümenimizce müzakeresi muvafık görülmüştür reddine karar verildi.

14 Mart 1337

Lâyiha En. Rs.	Mazbata M.	Kâtip
Lâzistan	Yozgad	Ertuğrul
Esat	Süleyman Sırrı	Necip

(Muvafık sadaları).

REİS — Lâyiha Encümeninin mazbatasını kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Lâyiha Encümeni mazbatası kabul edildi. Teklif şayanı müzakere görülmüştür.

6. — Siird Mebusu Salih Efendinin, Siird - Musul yolunun truku umumiye meyhanına ithali dair teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/243 M.)

REİS — Siird Mebusu Salih Efendinin, Siird - Musul tarikının truku umumiye meyhanına ithali hakkındaki teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, okunacak :

Lâyiha Encümeni mazbatası

Siird - Musul tarikının truku umumiye meyhanına ithali lüzumuna dair Siird Mebusu Salih Efendinin tavrı teklifi kanuni şekil ve mahiyetinde olmadığından Encümenimizce şayanı müzakere görülmüştür reddedilmiştir.

14 Mart 1337

Lâyiha En. Rs.	Mazbata M.	Kâtip
Lâzistan	Yozgad	Ertuğrul
Esat	Süleyman Sırrı	Necip

REİS — Lâyiha Encümeni mazbatasını kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın... Lâyiha Encümeni mazbatası kabul edildi, teklif şayanı müzakere görülmüştür.

7. — Kütahya Mebusu Cemil Bey ve rüfekaşının, İstanbul'ca neşrolunan Af ve Tecili Mücazat Kararnamelerinin gayrimuteber addi hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha Encümeni mazbatası (2/242)

REİS — Kütahya Mebusu Cemil Beyin, İstanbul'ca neşrolunan Tecili Mücazat Kararnamesinin Büyük Millet Meclisince tasdik edilmedikçe gayrimuteber addolunması hakkındaki teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni mazbatası var, okunacak :

Lâyiha Encümeni mazbatası

Seferberliğin ilânından itibaren gerek bizzat ve gerek müştereken ticaret ve irtikâbata sülûk eden ve kuvayi maddiye ve mâneviyei Devleti duğarı zaif eyliyen mülki ve askerî memurin ile onların şeriki cürümleri olan eşhasın tecili mücazaları lüzumuna dair İstanbul'ca neşredilmiş olan Tecili Mücazat Kanununun Büyük Millet Meclisince tasdika iktiran etmedikçe mer'i addedilmemesine dair Kütahya Mebusu Cemil Beyin Encümenimize muhavvel 22 Şubat 1337 tarihli teklifi kanunisi mütalâa ve tetkik olundu.

Kararnamei mezkûrede vazife ve memuriyetlerini suiistimal eden ve menafii umumiyei milleti ihlâl eyliyenlerin tecili mücazatlarına dair bir kayıt olmayıp bilâkis tecziyelerine dair ahkâmı sariha mevcut bulunduğu ve bu gibi kuvayi maddiye ve mâneviyei Devleti ihlâl icetisar etmiş olanların tecziyelerine İstiklâl mehakiminin her an salâhiyettar buldukları cihetle kararnamei mezkûrenin Meclisi Âlice tasdika iktiranı icabetmiyeceğinden teklifi mezkûrun şayanı müzakere görülmüştür reddine karar verildi.

14 Mart 1337

Lâyiha En. Rs.	Mazbata M.	Kâtip
Lâzistan	Yozgad	Ertuğrul
Esat	Süleyman Sırrı	Necip

(Muvafık, muvafık değil sadaları).

YAHYA GALİP B. (Kırşehir) — İstanbul'un neşrettiği kararnamelerin hiç ehemmiyeti yok.

CEMİL B. (Kütahya) — Efendim, Lâyiha Encümeni, İstiklâl mahakiminin mevcut olduğuna, ve mahakimi mezkûrenin bu gibi dâvalara baktığına ve bunları tecziye ettiğine dair izahatta bulunuyor. Lâkin İstiklâl mahkemeleri kalkmıştır. Yalnız Ankara'da vardır. (Kalkmamıştır, tatili faaliyet etmiştir sesleri).

Mürtekiplerin bütün ettikleri yanlarına mı kalacak? Bunları biz tecziye ettirsek halk, Millet Meclisinden memnun olacaktır. Rica ederim bunu reddetmeyin. Çünkü bu, mühim bir meseledir. Zaten efendim, İstanbul mukarreratı resmiyesini biz bir kanun ile keenlemeykûn addetmiştik. Buda mukarreratı resmiyendendir. Rica ederim, böyle mühim takrirleri nazarı dikkate alın.

REİS — Encümen namına izahat verilecek mi?

SÜLEYMAN SIRRI B. (Yozgad) — Efendim, Cemil Bey biraderimiz Tecili Mücazat Kanununu mer'i değil zannederek bunun meriyetine Meclisi Âlice karar verilsin ve teyidolunsun, diyor. Halbuki malûmu âliniz Meclisi Âlinize bu mer'idir. Vazifesini suiistimal edenlerin menafii mülk ve milleti ve Devleti kendi menfaati uğruna heder edenlerin teçziyesi kanunda musarrahtır. Bununla beraber Kuvayi Devleti ihlâl edenlere doğrudan doğruya İstiklâl Mehakimi vaziyete salâhiyettardır. İstiklâl Mehakimi muvakkaten tatili vazife ettiği yerlerde bu gibi ceraiye diğer Mehakim bakar ve hükmünü verir. Binaenaleyh kanun mer'idir. Meclisi Âliden teyidi tatbikına karar istihsaline lüzum yoktur. Mazbatanın reye vaz'ını teklif ederim.

YAHYA GALİB B. (Kırşehir) — Bu Tecili Mücazat Kanunu bilmiyorum ne vakit neşredilmiştir. Eğer bu Meclisi Âli toplanmadan yapılmışsa diyeceğim yok.

Fakat Meclisi Âli toplandıktan sonra İstanbul'ca neşredilmiş bir kanun ise ona kanun dahil, paçavradan başka bir şey denemez. (İki sene evvel sesleri.)

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — İki sene evvel neşredilmiştir.

RİFAT B. (Tokad) — Sivas İstiklâl mahkemesinin iadesi için bir takrir takdim etmiştim.

REİS — Efendim, bu mesele hakkında, mevzu müzakere olan mesele hakkında söyle-

yiniz. İstiklâl mahkemelerine dair ruznamede ayrı bir madde vardır, orada söylersiniz.

RİFAT B. (Tokad) — İstanbul Hükümetinin Anadolu'da yine faaliyette olduğunu haber alıyorum...

VEHÎ Ef. (Konya) — Efendim, Lâyiha Encümeni tarafından deniliyor ki: Tecili Tecziye Kanununda bu gibilerin cezasına dair madde mevcuttur ve o kanun meriyülicradır. Onlar tecziye olunuyor. Halbuki kanunun ismi buraya münafi, tecili tecziye... Sonra o kanunda yine bir madde bulunuyor, bu gibi cezalar verilmesine dair; bununla beraber kanun madem ki, mer'idir, kanunda da öyle bir madde vardır. bu takriri reddetmemeli, mahal ve mercii aidine havale etmeli, mer'i olmak üzere... Takririn ona münafi olduğu yoktur. Takrirden böyle hiyaneti vataniyede bulunanlar ve saireler tecziye olunsun diyor. İstanbul bir karar vermiş, bu tecil olunsun diye, bir vakte kadar denmiş bırakmış... Encümen; zaten bu mesele icra olunuyor, takriri hacet yok diyor, takriri teyiden ve tasvi ben mercii aidine gönderelim. Kanun hakikaten icra olunuyorsa teyidolunmuş olur. (Çok doğru sesleri.)

MÜFİT Ef. (Kırşehir) — Efendim, her iki taraf da maksadı zannederim anlatamadı, Tecili Mücazat Kanunu cürmü ortadan kaldırmıyor, Cemil Bey biraderimiz bu kanunu İstanbul tanzim ettiği cihetle Büyük Millet Meclisi de müzakere ve tasdik etsin ve mevkii mer'iyete koyun, tecili mücazâtı kaldırsın diyor. Halbuki Meclisi Âliniz burada toplandığı ilk içtimanda veyahut ikinci içtimanda elde bulunan bilûmum kavaninin mer'iyetini kabul etti. Şimdi o mer'iyeti kabul ettiği kanunu tekrar ortadan kaldırmak, zannedersen evvelki kararımıza münafi ve tenakuz teşkil eder, bundan dolayı Lâyiha Encümeni mazbatasının kabulünü teklif ederim.

(Müzakere kâfi sesleri.)

REİS — Müzakereyi kâfi görenler lûtfen ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görüldü.

CEMİL B. (Kütahya) — Müfit Efendi Hazretleri buyurdular ki: Biz, geçen sene Meclisi açtığımız zaman; mer'i olan bütün kanunları kabul ettik. Halbuki bu Tecili Mücazat Kanunu, kanun değildir, kararnamedir efendiler... Ve bu kararname İstanbul Meclisi Mebusanının tasdiğinden geçmemiştir. İstanbul Meclisi Mebusa-

nının tasdikından geçmeyen bir kararname; ka-
nun sayılamaz... Rica ederim millete hiyanet
edenleri cezasız bırakılmıyalım; bu teklifi nazarı
dikkate almız; istirham ederim; rica ederim.

REİS — Efendim, sahibi takrir, teklifini
izah etti.. Müzakereyi de kâfi gördünüz; Lâyi-
ha Encümeni mazbatası; takririn şayanı müza-
kere olmadığına dairdir.. Mazbatayı reyi âlinize

arz edeyim, aksi rey zuhur vderse teklifi Encü-
meni aidine tevdi ederiz.

Lâyiha Encümeninin mazbatasını kabul bu-
yuranlar ellerini kaldırsın. ellerinizi indiriniz,
Lâyiha Encümeninin mazbatasını kabul etmiyen-
ler, yani teklifi şayanı müzakere görenler lûtfen
ellerini kaldırsın. Teklif şayanı müzakere gö-
rüldü. Adliye Encümenine tevdi ediyoruz.

3. — TEKLİFLER

1. — *Lâzistan Mebusu Necati Efendinin, Ta-
raklı Nahyesinin kazaya ifrağı hakkında teklifi
kanunisi (2/264)*

REİS — Lâzistan Mebusu Necati Beyin, Ta-
raklı Nahyesinin kazaya tahviline dair teklifi
kanunisi Lâyiha Encümenine.

2. — *Lâzistan Mebusu Esat Beyin, Lâzistan
Livasında bir darülhilâfe medresesi tesisi hak-
kında teklifi kanunisi (2/263)*

REİS — Lâzistan Mebusu Esat Beyin, Lâzist-
tan'da bir darülhilâfe medresesi küşadına dair
teklifi kanunisini de keza Lâyiha Encümenine
gönderiyoruz. (Şeriyeye sesleri)

Efendim, Lâyiha Encümeni şayanı müzakere
görürse Şeriyeye de göndeririz.

3. — *Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Beyin,
Kars'a gelen alay hakkında ((Mustafa Suphi
hakkında) Müdafai Milliye Vekâletinden sual
takriri.*

REİS — Erzurum Mebusu Hüseyin Avni Be-
yin, Mustafa Suphi hakkındaki Müdafai Mil-
liye Vekâletinden sual takririni, alelûsul Müda-
fai Milliye Vekâletine tebliğ ediyoruz. Cevabı-
nı aldığımız vakitte takrirle beraber okuruz.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Yanlış
anlaşılmasın. Sualim Kars'a gelen alay hakkın-
dadır; Mustafa Suphi hakkında değil..

REİS — Listede öyle yazılmış. Listede
mevcut olan evrakı vâridemiz bitmiştir. Yeni-
birçok takrirler aldım : Bunların da listesi
tanzim edilsin, İkinci Celsede Heyeti Celilenize
arz ederim.

2. — ÂZAYİ KİRAM MUAMELÂTI

1. — *Hastanelerde yatan yaralı gazilerin ha-
tırlarını sormak üzere Meclisten bir heyet inti-
habı.*

REİS — Yalnız Heyeti Celilenize Divanı
Riyaset namına birşey arz edeceğim : Mukadde-
ma gazilerimize münasip bir hediye takdim
edilmek ve hatırları; Meclisi Âliniz namına ist-
tifsar olunmak üzere; vukubulan teklif üzerine
Meclisi Âlinizin tensip ve kararıyla, âzayı ki-
ram yirmi beşer lira hediye vermişlerdi..

Heyeti idaremez, bu paraları tevkiif etti ve
icabeden hediyeleri de aldı... Şimdi yalnız Mec-
lisi Âlinizin rey ve malûmatı tahtında, tensip
buyurulacak heyet vasıtasıyla, hastaneleri ziya-
ret ederek; bu hediyelerin gazilerimize tevzi
edilmesi iktiza ediyor...

Malûmu âliniz nizamnamemiz mucibince bu
gibi vezaif ve merasime Divanı Riyaset memur

olduğu gibi; arzu edilirse Meclisi Âliniz de ay-
rica bir heyet intihabedebilir..

Mamafih her nasıl arzu ederseniz; ayrı hey-
et göndermek veyahut Divandan gidecek heyete
arkadaşlardan birkaç zatın Meclisi Âliniz na-
mına ilâvesini; hangisini tensip buyurursanız
o yolda hareket edilir... (Gürültüler).

SALİH Ef. (Erzurum) — Meclisten bir ar-
kadaşımız bu vazifeyi yapar, Divanı Riyaset de
bir iki efendi katar..

DOKTOR FUAT B. (Bolu) — Bendenize ka-
larsa, Divanı Riyaset, ziyaret saatini arkadaş-
lara bildirir, arzu eden rüfeka da bu ziyarete
iştirak ederler..

REİS — Efendim, malûmu âlileri, zaten bu
gibi vezaife nizamnamemiz mucibince; Divanı
Riyaset memurdur. Fakat hastanelerimiz mü-
taaddit olduğu için; Heyeti Celileniz tarafın-

dan arzu edilen zevat da ayrılabilir. Tabîi Di-
van Heyeti; umumuna gidemez.. birkaç heyet,
aynı zamanda muhtelif yerlere gitsin ve Meclisi
Âliniz namına gazilerimizin hatırını da sual et-

sin.. (Münasip sesleri).

MUSTAFA NECATİ B. (Saruhan) — Has-
taneler yalnız burada değil, Polatlı'da, Eskişehir'de de var, oralara da gidilsin...

9. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — 1337 senesi Muvazenei Umumiye kanununun lâyihası Muvazenei Maliye Encümeni mazbatasına

A — Müdafaai Milliye Vekâleti Bütçesi

REİS — Efendim, Müdafaai Milliye Vekâletinin 1337 senesi bütçesini, evvelki kararımız vechile, ruznamenin birinci numarasına aldık.

MÜFİT Ef. (Kırşehir) — Müsaade buyurur musunuz. Reis Bey? usul hakkında arz edeceğim.

REİS — Buyurun.

MÜFİT Ef. — 1337 senesi bütçesini tetkik eden Muvazenei Maliye Encümeni en evvel bize; zaferi temin eden ve bize meserretli haberlerini pek müstaeel bir surette yetiştirip bizleri de meserretlere gark eyliyen; Müdafaai Milliye Vekâleti, bütçesini verdi. Gerek Maliye Vekili Beyefendi ve gerek Muvazenei Maliye

Encümeni taraflarından bu bapta izahat ve beyanatta bulunulmak lâzım ise de; Müdafaai Milliye; zaten bizim merdümeki aynımız olmak itibarıyla ve bütün mevcudumuzu da kendisine vermek suretiyle de müftehir bulunacağımızdan, Müdafaai Milliye Bütçesinin bilâmünakâşa kabulünü teklif ederim. (Alkışlar).

REİS — Efendim, Müdafaai Milliye Bütçesinin bilâmünakâşa müzakeresi teklif ediliyor. Söz istiyen zevat da var. Teklifi reye koyuyorum.

Müfit Efendinin teklifini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi.

Müdafaai Milliye Bütçesinin fasıllarına geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsınlar.. Kabul edilmiştir. Fasıllara geçildi.

HASAN BASRİ B. (Karesi) — O halde fasılları da ezbere kabul edelim efendim.

F.	M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümenence kabul edilen
Birinci kısım - İdareci merkeziye				
316	1	Vekil ve Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi	2 400	2 400
	2	Müsteşar ve muavini	1 560	1 530
	3	Erkânı Harbiyei Umumiye ve merbutatı	20 532	20 532
	4	Memurin ve mensubini askeriye	73 360	68 843
Kısım 1 ve 316 nci faslın yekûnu			97 852	93 305

REİS — 316 nci fasıl. Bu fasıl hakkında mütalâa var mı? (Hayır sesleri). 317 nci fasla geçilmesini kabul edenler lütfen el kaldırsın. Kabul edildi.

İkinci kısım

317		Cephe, ordu, kolordu, fırkalar heyeti teftişiyeye ve müessesat maaşatı		
	1	Heyatı teftişiyeye	11 966	9 313
	2	Kumandanlık, erkânı harbiye, idare heyetleri, inşaat komisyonları, ordu, kolordu ve fırka postaları	247 635	235 253
	3	Piyade mitralyöz	741 922	704 824
	4	Süvari aşiret, süvari mitralyöz	193 752	184 066
	5	Topçu, sahra, cebel, kale	137 634	130 753
	6	İstihkâm	22 299	21 184

F.	M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
	7	Sanayi	17 950	14 250
	8	Nakliye	57 942	55 045
	9	Telgraf, telsiz telgraf, telefon	25 075	23 821
	10	Şimendifer	10 746	10 209
	11	Tayyare bölüğü, tayyare tamirhanesi	13 008	12 358
		317 nci faslın yekûnu	1 479 929	1 401 076
		REİS — 317 nci faslın yekûnu bir milyon dört yüz bir bin yetmiş altı lira... Bu fasıl hakkında mütalâa var mı? (Hayır sesleri). Tadilname de yok... 318 nci fasla geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın... Kabul edilmiştir		
318		Müessesat		
	1	Mektebi Harbiye (Zâbit Talimgâhı)	10 099	10 099
	2	Erkânı Harbiye Mektebi	0	0
	3	Topçu Mektebi	0	0
	4	Mekâtibi idadiye	3 900	3 900
	5	Leylî mekâtibi rüştiye	0	0
	6	Mektebi Tıbbiye ve Baytar Mektebi	0	0
	7	Piyade endaht küçük zâbit, askerî eytam ve iptidai mektepleri	3 862	3 862
	8	Sahra, kale, topçu, endaht ve küçük zâbit mektepleri	0	0
	9	Süvari küçük zâbit ve binicilik tatbikat mektepleri	3 093	3 093
	10	Talimgâhlar	7 557	7 557
	11	Tayyare mektebi	0	0
	12	Nakliye mektebi	0	0
	13	Levazım mektebi	1 599	1 599
	14	Tatbikatı baytariye ve nakliye mektebiyle hayvan hastaneleri	1 378	1 378
	15	Hastaneler	182 767	164 816
	16	Askerî müzesi	0	0
	17	Mekâtibi askeriye zâbit namzetleri talimgâhı şakirdan maaşı	7 944	7 944
		318 nci faslın yekûnu	222 199	204 248
		REİS — 318 nci faslın yekûnu : İki yüz dört bin iki yüz kırk sekiz lira ... Mütalâa var mı? (Hayır sesleri). 318 A faslına geçilmesini kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.		
318 A		Harita dairesi maaşat ve masarifatı mütenevviyası	0	35 000
		318 nci (A) faslının yekûnu	0	35 000

ÖMER LÜTFİ B. (Karahisarı Sahip) — Effendim, geçen fasılda hastanelerin tahsisatı tenkis edilmiştir.

HASAN BASRİ B. (Karesi) — Bendeniz usulü müzakere hakkında söyleyeceğim, Madam-

ki, münakaşa edilmemiştir. Söz söylemek zaittir ve hakları yoktur.

REİS — 319 neu fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
319	Memaliki eenebiyede bulunan zâbitanla hizmeti devlette bulunan eenebi zâbitanın maazam muhassasatları		
1	Memaliki eenebiyede bulunan ataşemiliter ve sair zâbitan muhassasatı fevkalâdeleri	24 600	20 000
2	Memaliki eenebiyede bulunan efradın maazam tahsisatları	12 000	6 000
319 neu faslın yekûnu		36 600	26 000

İSMAİL FAZİL Pş. (Yozgad) — 318 nei (A) faslında «Harita Dairesi maaşat ve mäsarifati mütenevviasi» diye bir fasıl var. Bunu Müdafaai Milliye Vekâleti istemiyor, Encümen veriyor, Encümen samahat gösteriyor. (Gürültüler).

MAZBATA MUHARRİRİ HASAN B. (Trabzon) — Yanlışsınız Paşa Hazretleri.

REİS — Efendim, geçti o fasıl.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, bilâmünakaşa kabul heyeti umumiyesi hakkında idi. Fasıllar hakkında değildi.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Hepsi birden okunsun, kabul edelim. (Gürültüler). Rica ederim efendim, bu nokta halledilsin, eğer bu kabul edilmişse neye okuyalım?

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Müfit Efendi Hazretlerinin kürsüye çıkarak bize teklif ettikleri şeyin saiki aslisi, Müdafaai Milliyenin hukuk ve hayatımıza yeniden hayat kattığı zamanda bütçesinin üzerinde yeniden müzakere açılmaması için Meclisin büyüklüğünü talep ve temenniden ibaretti. Şimdi Heyeti Umumiyemiz münakaşayı kabul etmediğinden başka Heyeti Umumiyemizin ruhu, Müdafaai Milliye tahsis olunan bu paranın defaten kabulü yolunda idi. Binaenaleyh bendenize Müdafaai Milliye Meclisi olan bu Meclis, bütçede mevut yekûn ve mevaddı kabul etmelidir.

(Bravo sesleri, alkışlar). Harb zamanında Meclisimizin tezahüratiyle ne kadar müdafaai milliyeci olduğumuzu göstermek taraftarıyım.

HÜSEYİN HÜSNÜ Ef. (İsparta) — Reis Bey, tâyini esami ile reye koyunuz, mesele halolundu.

MAZBATA MUHARRİRİ HASAN B. (Trabzon) — Bir meseleyi arz edeceğim. Refik Şevket Beyin buyurdıkları doğrudur, hepimizin ruhu budur. Yalnız bir mesele var ki, bizi fasıl fasıl rey vermeye mecbur ediyor, o da Kanunu Esasideki, tahsisatın nasıl kabul edileceği hakkındaki ahkâmı sarihadır. O sarahat de, her faslın Heyeti Celilenize karşı ayrı ayrı reye vaz'edilmesi keyfiyettir. Münakaşayı lütfen açmıyalım. Fasıllar üzerine reylerinizi ızhar buyurunuz, bu mesele bitsin.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Müsaade buyurun efendim, usulü müzakereye dair söyleyeceğim. (Gürültüler). Lehinize dair söyleyeceğim, müsaade buyurunuz, istirham ederim. (Gürültüler). Arkadaşlar, usulden bahsolunuyor, Kanuna Esasiden bahsolunuyor. Uğurlar olsun o Kanunu Esasiye ki benim vaktimi beyhude yere iza ediyor. Bilâmünakaşa hepsini kabul... (Alkışlar). Bütçeleri gözlere koyun arkadaşlar.

REİS — 319 neu (A) faslına geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
319 A	Esir ecnebi zâbitan ve saire maaşat ve muhassasatı	63 400	63 400
	319 (A) faslının yekûnu	63 400	63 400

ABDULLAH Ef. (İzmit) — Usulü müzakereye dair söz söyleyeceğim. Şimdi Müfit Efendi Hazretlerinin söyledikleri gibi heyeti umumiyesi hakkında müzakere etmiyelim ve kabul edelim mânasını tazammun eder. Binaenaleyh fasıllar hakkında söz söylenme-

mesi demek, yani bunu hiç müzakere etmemek mânâsınadır. Halbuki Kanunu Esasi bunu emrediyor. (Gürültüler).

REİS — 320 nci fasla geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
320	Yaveranı hazreti padişahi, hademe ve muzika. REİS — 321 nci fasla geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın... Kabul edildi.	0	0
321	Ahzi asker maaşatı REİS — 321 nci (A) faslına geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın... Kabul edildi.	225 435	225 435
321A 1	Ahziasker şubatı kuyudatının teedit ve teclidiyesi	10 000	5 000
2	İhtiyat ve müstahfaz yoklaması, hayvan damga ve tahrir masrafı	100 000	20 000
3	Ordu için ahzi askerler marifetiyle mubayaa ettirilecek vesaiti nakliye esmanı	1 400 000	1 000 000
4	Sevk ve terhis edilecek efrat masarifi	100 000	0
	321 (A) faslının yekûnu	1 610 000	1 025 000
	İkinci kısmın yekûnu	3 637 563	2 980 159
	REİS — Üç yüz yirmi ikinci fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.		
	Üçüncü kısım - Masarifi daime		
322 1	Muayyenat	15 002 648	14 000 000
2	Ot, saman, yem	6 786 373	2 928 000
3	Mahrukat ve tenvirat	1 431 697	1 317 600
	322 nci faslın yekûnu	23 220 718	18 245 600
	REİS — 323 nci fasla geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümençe kabul edilen
323	Mualecat :		
1	Eczayi tıbbiye	200 000	80 000
2	Eczayi haytariye	100 000	30 000
	323 nü faslın yekûnu	300 000	110 000
	REİS — 324 nü fasla geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
324	Melbusat, teçhizat, :		
1	Efrat melbusat ve teçhizatı ve Talimgâhtan neşet edecek efendilere verilecek teçhizat bedeli ve muhtabiye	5 787 772	4 536 500
2	Top koşumu, top semeri, süvari eyeri, nakliye arabalarına ait koşum	300 000	120 000
3	Piyade ve topçu için mubayaa olunacak malzemei fenniye ve mevaddı dühaniye, telefon, kablo, pil, el ve batarya dürbünleri ve âlâtı istihkâmiye	500 000	40 000
4	Vesaiti nakliye, telsiz telgraf, helyosta, telefon alât ve edevatı ve bunlara müteferri malzeme esmanı	100 000	30 000
5	Otomobil alât ve edevat ve aksamı fenniyesi masarifi ve nakliyatta kullanılacak benzin, vakum, gres yağları, karpit ve saire esmanı	150 000	50 000
6	Mubayaa ve tamir olunacak tayvare ve buna müteferri malzeme esmanı	337 480	50 000
7	Mubayaa olunacak remont hayvanatı ve zâbitan hayvanatı tazminatı	100 000	20 000
8	Araba tamirhanesi masarifi, mubayaa olunacak araba malzeme esmanı	100 000	40 000
	324 nü faslın yekûnu	7 375 252	4 886 500
	Üçüncü Kısmın yekûnu	30 995 970	23 242 100

HAŞİM B. (Çorum) — Mükerrerlik var efendim, arz edeyim, başka namla alsınlar böyle zâhirde para alsınlar, tahsisatı mesture ile alsınlar; böyle namı müstaar tarzıyla

almasıdır. Üç yerde telefon, deniliyor, izah edeceğim. (Hayır sesleri).

REİS — 325 nci fasla geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümençe kabul edilen
325	Dördüncü kısım - Masarifi mütehavvile Tamirat ve inşaat	150 000	120 000
	325 nci faslın yekûnu	150 000	120 000

F.	M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
326		Nakliyat, harcırah ve saire :		
	1	Nakliyatı umumiye	1 200 000	800 000
	2	Piyade ve topçu esliha ve cephane nakliyatı	600 000	400 000
	3	Harcırah	300 000	250 000
	4	Müteferrika	324 910	169 439
	5	Kırtasiye	225 090	112 031
	6	Mefruşat	20 000	0
	7	İcarat	30 000	17 870
	8	Müessesat masarifi tesisiyesi ve evrak ve defter tabı ve teclidiyesi	25 000	10 000
	9	Diploma tevzii mükâfat masrafı	500	500
		326 ncı faslın yekûnu	2 725 500	1 759 840

REİS — 326 ncı fasla geçilmesini kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.

Müdafaai Milliye Vekâleti Kadro Encümeni namına Salâhattin Bey izahat verecektir.

HASAN BASRİ B. (Karesi) — Reis Bey, münakaşaya taallük edecekse olmaz, hakkı kelâm kalmadı.

SALÂHATTİN B. (Mersin) — Efendim, bir şey ilâvesini teklif edeceğim, münakaşa değildir. Efendim, Heyeti Aliyenizden hangi arkadaşımız hangi teferruatı arzu ederse Encümeninde tabur hademesine kadar hepsi mukayyet ve mevcuttur. Arzu edenlere her hesap hakkında izahat verebiliriz. Heyeti Aliyeniz orduya eseri muhabbet göstermek için bugün fevkalâde bir karar ittihaz etmiştir. Heyeti Aliyeniz orduya tezahüratı fevkalâdede bulunuyor. Yoksa bunun mevaddı, fusulü ve erkamı üzerinde arzu ettiğiniz kadar arkadaşlarımız tetkik edebilirler. Kendilerine izahat verebilirim ve arkadaşlarımız kanaat buyursunlar. Hiçbir mesele mükerrer yazılmış değildir. Telgraf, telefon, helyosta ve saire, kimisi piyade

ve topçu kıtaatı için alınacaktır, kimisi telgraf bölüklerini teşkil etmek içindir. Aynı ayırıcı ve bunlar için ait olduğu vekâlet üç yüz bin lira koymuşken biz yüz bin lira olarak taksir ettik, mahalline masruf olacak bir paradır, zait değildir ve kim arzu ederse gelip kadroları tetkik etsinler. Ayrıca izahat veririm. (Kabul, kabul sesleri).

Şimdi, müsaadei aliyenizle bir şey arz edeyim : 326 ncı fasla onuncu madde olarak masarifi muhakeme namıyla bir madde ilâvesi zârudur. Bu da ciheti mülkiye ile muamelâtı var, tabii dâvavekili filân tutuyor; sonra parayı da alacak, yani varidattır. Bu, altı bin lira ediyor. Biz kabul ettik ve ilâvesini de rica ederim.

REİS — O halde fasıl şu oluyor : 1 765 840 lira. 326 ncı fasla onuncu madde olmak üzere «masarifi muhakeme» namıyla 6 000 liranın ilâvesini kabul buyuranlar lûtfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi efendim. Şu halde faslın yekûnu 1 765 840 lira oluyor. 327 ncı fasla geçilmesini kabul buyuranlar lûtfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

F.	M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
327		Kütüp ve risail tab'iyesi	20 000	10 000
		327 ncı faslın yekûnu	20 000	10 000

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
	REİS — 328 nci fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi.		
328	1 Maçka Silâhhane amelesinin yevmiyesi	0	0
	2 Teerübe ve muayene masrafı	1 000	1 000
	328 nci faslın yekûnu	1 000	1 000
	REİS — 329 neu fasla geçilmesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi.		
329	Tahsisatı mesture	200 000	200 000
	REİS — 329 neu (A) faslına geçilmesini kabul buyuranlar ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
329 A	Tahsisatı fevkalâde	4 659 798	3 980 206
	REİS — 329 neu (B) faslına geçilmesini kabul buyuranlar ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
329B	1 Cephe ve seferberlik zammı	12 273 336	5 996 520
	2 İstihbarat teşkilât masarifi	106 470	53 000
	3 Hasbelicap verilecek mükâfat ve muaveneti nakdiye	30 000	30 000
	329 (B) faslının yekûnu	12 409 806	6 079 520

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, burada münakaşa edilmişti ve Encümene havale edildi. Cephe gerisinde bulunan zâbitana verilen cephe zammı bunda dâhil midir?

HASAN B. (Trabzon) — O mesele halledilmiş ve ayrı lâyiha gelmiştir. Ruznameye de dâhildir.

CEMİL B. (Kütahya) — Bu seferberlik zammı geçen seneki gibi yine sivil memurlara da var mı? Bunlar da zamda dâhil mi, değil mi? Ve dâhil iseler doğru değildir. Tayyını teklif ederim.

REİS — Efendim, 329 neu (C) faslına geçilmesini kabul buyuranlar ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

Efendim, bu fasla dair bir takrir var, Saruhan Mebusu Reşat Beyin.

Riyaseti Celileye

Müdafaai Milliye Vekâletince icabatı harbiyeye göre teşkilâtı âcile icrası ve mühimmat mubayaası gibi hususatı mübreme ve esasiyeye hasren sarfedilmek ve Müdafaai Milliye Bütçesinde (329 D) namiyle yeniden açılacak bir fasıl tahtında bulunmak üzere 500 000 liranın bütçeye zammına karar ita buyurulmasını arz ve teklif eylerim.

Saruhan

Reşat

REİS — Malûmu âliniz tahsisatı munzama ilâvesi hakkındaki tekliflerin Nizamname-miz mucibince Muvazenei Maliye Encümeninden geçmesi lâzım. Tensip buyurursanız bunu Muvazenei Maliye Encümenine havale edelim ve sonra tahsisatı munzamma olarak reyî âlinize arz ederiz. Muvazenei Maliye Encümenine havale ediyoruz.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümençe kabul edilen
329 C	Faşlı mahsus	0	1 000 000
	329 (C) faslının yekûnu	0	1 000 000
	Dördüncü kısmın yekûnu	20 166 104	13 156 566
	Yekûnu umumi	54 797 489	39 472 130

REİS — İzahat var mı? 330 neu fasla geçilmesini kabul buyuranlar ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi.

B. — Askerî Fabrikalar Müdüriyeti Bütçesi

Birinci kısım

330	İdarei merkeziye : Müdüriyeti Umumiye maaşat ve Ücûratı	33 382	31 362
	REİS — 331 nei fasla geçilmesini kabul buyuranlar ellerini kaldırsın Kabul edildi.		
	331 nei fasıl sıfırdır.		
	332 nei fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
332	İdarei merkeziye levazımı		
1	Mefruşat	0	0
2	Tenvirat	0	0
3	Teshin masarifi	0	0
4	Kırtasiye	10 000	5 000
	332 nei faslın yekûnu	10 000	5 000
	Birinci kısmın yekûnu	48 382	36 362

SALÂHADDİN B. (Mersin) — Müdafaai Milliye Bütçesi bitti efendim, yekûnunu söylemek lâzımdır.

REİS — Müdafaai Milliye Bütçesinin yekûnu umumisi 39 472 130 lira olmak üzere kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi. (Tâyini esami ile sesleri).

Bütçenin heyeti umumiyesini tâyini esami ile reye koyacağız. Şimdi Askerî Fabrikalar Müdüriyetinin 330 - 332 nei fasıllarını kabul ettiniz. 332 nei faslın yekûnunu okuyunuz. 332 nei faslın yekûnu beş bin lira. Mütalâa var mı efendim?

ZAMİR B. (Adana) — Reis Bey, yalnız ben-deniz bir şey soracağım, bu fabrikalar faslın-da münakaşa edilecek mi?

MAZHAR MÜFİT B. (Hakkâri) — Efendim, karar verdik zaten! Kabul kabul...

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Bundan sonraya şâmil değil, o, Müdafaai Milliyyeye aitti, bitti. Bu ciheti teklif ediyorum, reye vaz'edin. Bilâmünakaşa kararı bitti. (Bu da aynı sesleri).

REİS — Hüseyin Avni Beyin teklifini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsınlar. (Hayır sadaları). Kabul edilmedi.

333 neu fasla geçilmesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi.

333 neu fasıl sıfırdır.

334 neu » »

335 nei » »

F.	M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümençe kabul edilen
336		Fabrika memurin ve müstahdemini askeriyesi ma- aşatiyle usta ve amele yevmiyesi		
	1	Memurin ve mensubini askeriye maaşatiyle usta ve amele ve efrat yevmiyesi	738 674	738 674
	2	Ecenebi ustalar	0	0
		Merkez heyeti sıhhiyesi	0	0
		336 nci faslın yekûnu	738 674	738 674
		İkinci kısmın yekûnu	738 674	738 674
		REİS — 337 nci fasla geçilmesini kabul buyuran- lar lütfen ellerini kaldırsınlar. Kabul edildi.		
		Üçüncü kısım - Masarifi daime		
337	1	Muayyenat, mahrukut, yem	47 010	47 010
	2	Melbusat, teşhizat, muhtabiye	9 906	9 906
	3	Benzin, koşum, yağ masarifi	0	0
		337 nci faslın yekûnu	56 916	56 916
		REİS — 338 nci fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
338		Masarifi mütenevvia		
	1	Ordu için imal olunacak mühimmatı muhtelifi harbiye ve bunlara müteferri mevaddı iptidaiye ve esliha masarifi	552 916	552 098
	2	Tadil ve teedit edilecek âlât ve edevat ve tezgâh ve esliha tamirhanesi masraf ve yevmiyesi	10 818	20 818
	3	İnşaat ve tamirat	15 000	15 000
	4	Evrakı matbua	0	0
	5	Harcırah	50 000	50 000
	6	Şehri âyin masrafı	0	0
	7	Eczayi tıbbiye ve saire masrafı	0	0
	8	Esliha ve malzeme ve edevatı saire nakliyatı	100 000	100 000
	9	Teerübe ve muayene masrafı	6 000	6 000
	10	Avrupa'ya gidecek talebe masrafı	0	0
	11	Müteferrika	100 000	20 000
		338 nci faslın yekûnu	834 734	763 916
		REİS — 338 nci (A) faslına geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
338 A	Tesis olunacak kumaş ve debbağ fabrikaları masarifi iptidaiyesi ve sermayesi		
1	İplik fabrikası masarifi iptidaiye ve sermayesi	90 000	90 000
2	Mensucat fabrikası masarifi iptidaiye ve sermayesi	90 000	90 000
3	Debbağhane fabrikası masarifi iptidaiye ve sermayesi	70 000	70 000
338 nci (A) faslının yekûnu		250 000	250 000

SALÂHATTİN B. (Mersin) — Bir şey daha ilâvesini rica edeceğim 338 nci (A) faslına... Ciheti askeriyenin elinde elyevm Kilimli ocakları var, biz bunun masrafını bütçeye ithal etmedik. İktisat Vekâletine devredilecekti. Maden İdaresinden bir mühendis gönderdiler. Kendileri işletecekler. Elyevm 6 bin ton kömürü vardır. 1 500 tonu satılmıştır. Yalnız 1337 senesinde ocağı işletmek için hiç olmazsa bir aylık idarelerine kâfi amele yevmiyesi koyacak olursak - ki zait bir şey değildir - hiç olmazsa elinde bulunan hazır kömürü iskelelere çıkarsın, satsın ve o vakte kadar da İktisat Vekâleti bunu alır. 20 bin lira teklif ediyorlar. 30, 35 günlük amele masrafından ibarettir,

tabiatıyla bu para satıştan kazanılacak ve yerine gelecektir. Onun için bu 20 bin liranın sırf varidat olmak üzere ilâvesini teklif ediyorum.

REİS — 338 nci (A) faslına 4 ncü madde olmak üzere 20 bin liranın ilâvesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsınlar.

Efendim, bu ilâveyi kabul buyurmayanlar lütfen ellerini kaldırsın. İlâve kabul edildi. Faslın yekûnu (270) bin lira oluyor. 339 ncü fasla geçilmesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

339 ncü fasıl ve 340 nci ve 341 nci fasıllar sıfırdır. 342 nci fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
342	Tahsisatı fevkalâde	33 714	31 254
	REİS — 342 nci (A) faslına geçilmesini kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
342 A	Sefêrberlik zammı	16 920	16 200
	REİS — Kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir.		

Efendim, numarasız bir faslı mahsus var. Faslı mahsus (Bir milyon sekiz yüz elli bir bin iki yüz yetmiş lira) faslı mahsusu kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın.

SALÂHATTİN B. (Mersin) — Efendim, faslı mahsus Müdafaa-i Milliye-i memlekete hizmet esasını teşkil edecek kuvve-i daimeyi vücud getirecek bir fasıldır. Bunu uzun uzadıya tafsil etmek istemiyorum. Bunun hakiki ismini koymadık efendim. Kabulünü rica ederim. Bu fasıl ile alınacak her ne ise tetkik edilmiş-

tir efendiler. Her şeyin müfredatı vardır.

REİS — Efendim, faslı mahsusu kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

İSMAİL FAZİL Pş. (Yozgad) — Bunu tetkik eden kim? Bu mahrem midir efendim?

SALÂHATTİN B. (Mersin) — Geliniz sonra zatı âlinize de söyleyeyim.

REİS — Efendim, Fabrikalar Müdiriyeti Umumiyesi Bütçesini üç milyon yedi yüz altmış dört bin beş yüz doksan beş lira olmak üzere

kabul edenler ellerini kaldırsın. Kabul edildi efendim.

Efendim, Reşat Beyin teklifini Muvazenei Maliye Encümenine havale etmiştik. Muvazenei Maliye Encümeni kabul ediyorlar. Bu hususta Maliye Vekili Beyin bir mütalâası var mı?

MALİYE VEKİLİ FERİT B. — Hayır, hayır!

REİS — Maliye Vekili Bey de muvafakat ediyor. Beş yüz bin liranın takrir veçhile 329 neu (D) faslı namıyla Müdafaai Milliye Büt-

çesine ilâvesini kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi. Yekûnu umumisine (500) bin liranın zammiyle tashih edilecek.

C — Bahriye Bütçesi

REİS — Yine Müdafaai Milliye merbut Bahriye Bütçesinin müzakeresine başlıyoruz.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Bunda münakaşa var mı, yok mu? Kararlaşsın bir kere bu Bahriye Bütçesi.

REİS — 306 ncı fasıl yekûnu (42) bin (464) liradır.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümence kabul edilen
Birinci kısım - Muhassasat			
306	Maaşat		
	1 Nazır ve müsteşar	0	0
	2 Devair rüesasına mahsus makam maaşı	240	0
	3 Zâbitan ve memurini askeriye ve efrat maaşı	32 020	38 900
	4 Memurini mülkiye maaşı	1 956	1 152
	5 Memurini ecnebiye maaşı	0	5
	6 Memuriyetle veya tahsil için gönderilecek zâbitan muhassasatı fevkalâdeçeri	8 000	0
	7 Müstahdemini müteferrika	1 872	2 052
	8 Komodorlar ve merkez liman rüesası	360	.360
	306 ncı faslın yekûnu	44 448	42 464
REİS — 307 ncı fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.			
307	Muayyenat		
	1 Tayinat	65 696	65 696
	2 Taam ve ziyafet	0	0
	307 ncı faslın yekûnu	65 696	65 696
REİS — 308 ncı fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın Kabul edildi.			
308	Melbusat	25 947	25 947
	308 ncı faslın yekûnu	25 947	25 947
	Birinci kısmın yekûnu	136 091	134 107
REİS — 309 neu fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.			

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Eneümence kabul edilen
	İkinci kısım - Masarifat		
309	Müteferrika	3 490	3 490
	309 neu faslın yekûnu	3 490	3 490
	REİS — 309 neu (A) faslına geçilmesini kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
309 A	Tenvir ve teshin	7 745	7 745
	309 (A) faslının yekûnu	7 745	7 745
	REİS — 310 neu fasla geçilmesini kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
310	Masarifi daime		
	1 Sefain ve levazımı mütenevviasi	3 000	4 500
	2 Sefain ve esliha ve teferrüatı masarif ve levazımı tamiriye ve imaliyesi	2 000	2 000
	3 Levazım ve mevki ambarları amele ücuratı	300	300
	4 Ebniye tamiratı	1 000	1 000
	5 Eczayi tıbbiye	500	500
	6 Talim cephanesi	0	0
	7 Devri çarh	50 000	50 000
	310 neu faslın yekûnu	56 800	58 300
	REİS — 310 neu (A) faslına geçilmesini kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
310 A	Nakliyat	35 000	35 000
	310 neu (A) faslının yekûnu	35 000	35 000

SALÂHATTİN B. (Mersin) — Efendiler, bunda on beş bin lira tasarruf imkânı vardır. Evvelce o suretle işaret etmiştik. Tenzilini teklif ederim. Bu faslı yirmi bin liraya tenzil ettik.

REİS — Efendim, bu fasıldan on beş bin liranın tenzilini dairei aidesi kabul ediyor.

Tabii tenzil edeceğiz. Bunu reyi âlinize vaz'etmiye lüzum görmüyorum. Bu fasıl yirmi bin lira kalıyor. Bu faslı (yirmi bin lira) olmak üzere kabul edenler lûtfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

311 nei fasla geçilmesini kabul edenler lûtfen el kaldırsın. Kabul edildi.

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümençe kabul edilen
311	Masarifi mütenevvia		
1	Top alât ve edevatı	0	0
2	Harb cephanesiyle mışancı yetiştirmeye mahsus cep- hane	0	0
3	Kütüp ve risail ve harita ve edevatı fenniye	0	0
4	Şamandıralar tamir ve telvin masrafı	0	0
5	Tayyare ve tayyare tamirhanesi	0	0
6	Masarifi gayrimelhuza	0	0
7	Buharii şerif hocaları ve tekâya	0	0
8	Masarifi mesture	0	0
9	Kırtasiye	914	914
10	Harcırah	5 000	5 000
11	Limanlar icarâtı	2 000	2 000
	311 nei faslın yekûnu	7 914	7 914
	REİS — Üç yüz on ikinci fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
312	İmalât ve mubayaat ve inşaatı cedide		
1	Romörkör mavna, duba bedelâtı	0	0
2	Torpito alât ve edevatı	0	0
3	Telsiz telgraf ve telefon teçhizat ve tamirâtı	500	500
4	Tebdillen ve teediden yapılacak makine ve talin hedefi	0	0
5	Müceddeden yaptırılacak şamandıra ve alâmatı farıka masarifi	2 000	0
6	Ebniye inşaatı	0	2 000
	312 nei faslın yekûnu	2 500	2 500
	İkinci kısmın yekûnu	113 449	115 449
	REİS — Üç yüz on üçüncü fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		
	Üçüncü kısım		
313	Fenerlerin masarifi inşaiye ve işgalıyesi	5 000	5 000
	313 ncu fasıl yekûnu	5 000	5 000
	Üçüncü kısmın yekûnu	5 000	5 000
	REİS — 314 ncu fasla geçilmesini kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.		

F. M.	Nev'i muhassasat	Hükümetçe teklif edilen	Encümenecé kabul edilen
	Dördüncü kısım	0	0
314	Matbaai Bahriye maaşatı REİS — 315 nci fasıl da sıfırdır.		
315	Matbaai Bahriye masarifi	0	0
315 A	Tahsisatı fevkalâde	97 689	117 705
315 B	İcarat	0	0
315 C	Seferberlik ve cephe zammı	72 432	72 072
	315 (A), (B), (C) fasıllarının yekûnu	170 121	183 777
	Dördüncü kısım yekûnu	170 121	183 777
	Yekûnu umumi	424 661	418 333

CEMİL B. (Kütahya) — Müsaade buyurun efendim. Bizim bahriyemiz var mı? (Gürültüler ve ayak patırdıları). Eğer seferberlik zammı liman reislerine veriliyorsa doğru değildir.

REİS — 315 nci (a) (b) (c) fasıllarının yekûnu 183 bin 777 lira olmak üzere kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edildi.

Bahriye Şubesinin yekûnu umumisinden yirmi bin lira tenzil edildikten sonra 418 bin 333 lira olmak üzere kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. kabul edildi.

Efendim, Müdafaai Milliye, fabrikalar müdüriyeti umumiyesi bahriye şubesi bütçeleri yekûnu umumisini, zam ve tenziller icra edildik sonra (44) milyon (160) bin (58) lira olmak üzere kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. Kabul edilmiştir.

MALİYE VEKİLİ FERİT B. — Efendim, Müdafaai Milliye Bütçesi tekmil bütçelerle gelmiş olsaydı tâyini esami ile reye vaz'ına lüzum yoktu. Fakat Encümeninizin ve Heyeti Celileni-

zin kararı mucibince tasvibedilir edilmez - kabul edileceği ve Heyeti İcraiyyeye tevdi edileceği için tâyini esami ile reye vaz'edilmesini teklif eylerim.

REİS — Efendim, şimdiden tatbika geçmek için katiyetle karar istiyorlar. Bunun için ayrıca tâyini esami ile reye vaz'ediyorum. Necati Bey (Saruhan) dan başlayarak reyî aleni alacağız efendim, (Tâyini esami ile sesleri). O halde efendim, reylerinizi istimal buyurunuz. Kâğıt üzerinde isimler yazılmak üzere arzu ediyorlar. Tensip buyurursanız öyle yapalım. Arkadaşlardan rica ederim, reylerini nasıl isterlerse öyle istimal etsinler, ikinci bir muameleye lüzum kalmam.

Efendim, Müdafaai Milliye Vekâleti Bütçesi ve merbutatının neticesi müzakeratında reye iştirak eden 177, bir ret ve bir müstenkife karşı 175 rey ile Müdafaai Milliye Vekâleti Bütçesi ve merbutatı bütçe kabul edilmiştir. (Alkışlar).

On dakika teneffüs

İKİNCİ CELSE

Açılma saati :

REİS — Reisisani Doktor Adnan Beyefendi

KATIPLER : Feyyaz Âli B. (Yozgad), Mahmut Sait B. (Muş)

REİS — Celse açılmıştır efendim. Söz Müdafaai Milliye Vekili ve Erkânı Harbiyei Umu-

miye Reisvekili Fevzi Paşa-Hazretlerindedir.

8. — BEYANAT

1. — *Müdafaai Milliye Vekili ve Erkânı Harbiyei Umumiye Reisvekili Fevzi Paşanın İkinci İnönü Harbine dair beyanati*

MÜDAFAAI MİLLİYE VEKİLİ VE ERKÂNI HARBİYEİ UMUMİYE REİSVEKİLİ FEVZİ PŞ. (Kozan) — Londra Konferansına davet ediliğimiz sıra Heyeti Aliyenize mâruzatta bulunmuştum. Düşmanlarımızın son defa olmak üzere bir kere daha askerlikçe muvaffakiyet elde etmek isteyebileceklerini ve hazırlıkta bulduklarını arz etmiştim. Malûmu âliniz olduğu veçhile Konferans, Yunanlıların ademi muvaffakiyetiyle neticelendi. Bunu askerî muvaffakiyetle telâfi etmek istediler. Takriben on bir gün evvel Sakarya ağzından Menderes vâdisine kadar dört yüz kilometrelik cepheye yüz bin kişilik bir ordu ile taarruza geçtiler. Bu ordunun altı piyade ve bir süvari fırkası; Bursa ve İnönü Cephesinden ve şimalinden, üç piyade ve bir süvari fırkası Uşak - Karahisar hattı cenubundan taarruz ediyorlar, bittabi buna karşı bizim yaptığımız tertibat, düşmanın kısmı küllisine karşı muharebe katiyeyi kabul edip, diğer kısmına karşı işgal muharebesi yapmaktan ibaretti. Peyderpey neşrettiğimiz tebliği resmîlerde görüldüğü üzere düşmanımız pek ümitvar bir surette ilerlemeye başladı. Muharebeyi nerede kabul edeceğimizi bilmediği için harekâtında tereddüt görünüyordu. Filhakika muharebe hattı gayet seyyal idi. Birçok ileri mevazi ve birçok cenah taşkınlıkları ile tutulan, gayet cevval bir hat düşmanı tamamiyle şaşırtıyordu. Efendiler; düşmanlarımızın plânı, bizi dört beş gün içerisinde tamamiyle mağlûbedip, Anadolu'yu her türlü mü-

dafaadan mahrum bıraktırmak ve Sevr Muahedesini ve belki de daha ağır bir Muahedeyi cebren kabul ettirmek idi. (Kahrolsun sadaları). Bunların gerek ifadâtı resmîyeleri ve gerek harekâtı harbiyeleri tamamiyle birbirine uygundu. İfadatında dört beş gün içinde Eskişehir'e gireceklerini ve bir aya kadar Ankara'ya girip büsbütün Anadolu'yu istilâ edeceklerini bildiriyorlardı. Bütün kurdukları plân; bizim ordularımızı cenah hariçlerine yani dış taraflarındaki cenahlarından büyük çevirme hareketleriyle, büyük tazyiklerle ve büyük bir kuvvetle Anadolu'nun asıl içinden ayırıp garba doğru atmak ve muharebeyi müteharrik cephe ile kabul ettirip birkaç kat faik kuvvetlerinden istifade ile muvaffakiyet elde edeceklerini ve ümidettikleri muvaffakiyetlerini tam ve kâmil bir muvaffakiyet haline getirip ordumuzu tamamiyle mahvetmek, ondan sonra önlerinde müdafaasız kalacak olan Anadolu'yu suhuletle istilâ etmek plânını takib ediyorlardı. Bunu gerek düşmanın harekâtından ve gerekse evvelce alınan malûmatan anlıyan Kumandanlık lâzımgelen tertibatı almışdı. Cenahı hariçlerini daima kuvvetli bulunduruyordu ve çevirme harekâtına karşı büyük süvari kıtalarıyla hareketi düşünüyordu. Filhakika Dumlupınar mevziine yapılan ilk taarruzda cepheden bir fırka kadar kuvvet gösterdiği halde iki piyade ve bir süvari fırkasıyla Afyon Karahisar arasına girmek istediği görüldü. Buna karşı orada bulunan süvarilerimiz çevirme cenahını muhafaza ettiler ve çevirme harekâtında düşman kıtaatını tevkif ederekten onların emel edindikleri katî neticeli bir muharebeye meydan vermedi ve bizim ar-

zu ettiğimiz veçhile daima işgal mahiyetinde hareket ettiler. Düşman hiçbir şey kazanamadı. Hattâ bunu tebliği resmîlerinde de ihsas ediyorlardı. Orada diyorlar ki : Millî ordu katî muharebe kabul etmiyerek bizi yormak istiyor. Ama biz kendilerine lâzımgelen dersi ve-receğiz. Bu suretle düşmanlarımızın sevkül-ceyş plânları ademi muvaffakiyete uğradıktan sonra tâbiye sahasında, yani askerlerin kuvvet ve kudretinden ve kesretinden ve zâbitanının manevra kabiliyetinden istifade ederekten bizim orduyu mağlûp ve perişan etmek fikrini ihtiyar etti. Bu muhabere bizim de arzu ettiğimiz veçhile İnönü mevaziinde vuku buldu. Yunan tarihinde emsali mesbuk olan yedi gün, yedi gece devam eden muharebelerde düşman mağlûbiyeti tam ile defolundu. (Alkışlar). Ve bugün Söğüt ve Bozöyük tamamıyla elimize geçmiş, düşman Pazarcık, Bilecik'e doğru ricat etmekte bulunmuştur. Bu suretle düşmanlarımızın mağlûbiyetine sebep olan doğrudan doğruya askerlerimizin kudreti cengâveraneleri ve zâbitan ve kumandanlarımızın manevra kabiliyetinden ibarettir.

NEŞET B. (Üsküdar) — Paşam, senin de imanın...

NECİP B. (Ertuğrul) — Allahın da lûtfu...

FEVZİ Pş. (Devamla) — Malûmu âlinizdir ki düşman bu muharebeyi katî bir safhaya getirmek ve mutlaka galebe etmek arzusuyla uğraşıyordu. Hattâ Başkumandanları Papulâs Karaköy'e kadar gelmiş ve alaylarını birbiri arkasından hücum ettirmiş ve daima cenahlarımızdan taşarak, bir taraftan gerilerimize doğru düşmek plânını takibettiği halde, bir taraftan ihtiyat kuvvetleriyle merkezimizi iki fırka kuvveti ile yarmak istemiştir. Başkumandanının gözü önünde muharebe eden Yunanlılar kabiliyetlerini son derecedeki fedakârlıklarını ispat etmişlerdir. Lâkin bunların gayretleri, yılmaz olan Türk safları önünde tamamıyla kırılmıştır. (Alkışlar). Ricat eden düşman üzerine tayyarelerimiz tarafından bombalar atılmış ve bunların ricatleri tas'ibedildiği gibi gerilerine de süvari kuvvetlerimiz sevk olunmuştur. Bugün efendiler, Bozöyük'e kadar şimendiferlerimiz işleme başlamıştır. Buraya kadar arz ettiğim safha birinci safhadır. Düşmanın kısmı küllîsinin mağlûbiyetiyle neticelenmiştir.

Bundan sonra ikinci safhaya geçiyoruz. Müsaadei âlinizle bundan bahsetmiyeyim. Henüz harekâtı askeriye devresinde bulunuyoruz. Fakat Cenabıhakkın daima haklılara yardım ettiğine iman ettiğimden, ümidederim ki neticei katiyenin bizim tarafta bulunması lâzımgelcektir. Yalnız şunu da arz etmek isterim ki: Bu muharebede bütün milletin göstermiş oldukları hahişi cengâverane ve bahusus yaralılarımızı ve askerlerimize bütün milletin el birliğiyle ibzal ettikleri hizmet ve muavenet şayanı takdirdir. Hattâ esliha ve cephan taşıyan bâzı deveçiler dahi para almak hususuna tenezzül etmiyerek, biz para almak için değil vatan için çalışıyoruz, diye para almıyorlar. Millet bu dereceye kadar muharebeye haheşker bulunuyordu. (Bravo sesleri). Muharebeyi idame etmek için Anadolu'nun sînesinden kopup gelen muavenet kolları hepinizin gözü önünde kemali şetaretle gidiyorlardı ve bunun daha arkası alınmamıştır. Düşmanlarımız bu harbi bir ayda bitireceklerini zannediyorlardı. İnşallah onların zannettiği zamanda bitecektir. Fakat bizim lehimize bitecektir. (Alkışlar).

CELÂLETTİN ARİF B. (Erzurum) — Arkadaşlar; asırlardan beri seyfi İslâm olan Türkler, gerek Dini Mübini Ahmediyi, gerek kendi hayat ve namusu millîlerini kurtarmak için kahhar olan şimşiri celâdetini bir daha kınından sıyırmaya mecbur oldular ve düşmanlarımızın en denisi olan ve diğerlerine pişdarlık etmek emelinde bulunan Yunanlıları İnönü'nde bir ikinci defa daha kahr ve tedmir eylediler. (Kahrolsun sadaları). Âlemi İslâmın istikbalini mevzuubahis eyliyen bu mühim ve tarihî günleri seyreden tarihî ve cihanşümül vaka, emin olunuz ki Âlemi İslâmın hatırından hiçbir veçhile silinmiyecek ve Yunanlıların bu makhûriyeti hâtrısı cümlemizde ebedî olarak kalacaktır. Bu muzafferiyeti azîmeden yalnız kendimizi değil, bütün Âlemi İslâmı tebrik ve vatan uğrunda, din uğrunda kanlarını nisar etmekten hiçbir veçhile çekinmiyen ve şehit olan o civanmert kardeşlerimizin ervahı mukaddessesine fatihalar ithaf ve Peygamberimizin hoşnudiyyetini mucip olan böyle bir gazada ibrazı şahamet eyliyen fedakâr gazilerimizi tehniye eylerim. (Bizde iştirak ederiz sadaları).

Bir müddeti muvakkate için bizden ayrılmış olan yeşil Bursa'mıza, güzel İzmir'imize tebşir ederim ki, İnşallah ankarib kendilerine kavuşacağız ve İnşallah onları deraguş eyliyeceğiz. (Trakya, Çanakkale, Adana'ya da sesleri).

Düşmanların payı tahkir ve telvisi altında kalmış olan camilerimiz de pek yakında banki Muhammedi istima olunacak ve kabirlerinde müteessir ve müteazzi ve rahatsız olan kardeşlerimiz, babalarımız, ecdadımıza kendilerinin hayruhalefleri olduğumuzu ispat eyliyeceğiz ve onların da ervahı mübarekesini dilşadedeceğiz.

Efendiler; yaşama müstahak olan milletler ancak şan ve şerefle ölmesini bilen milletlerdir. Geçen sene İstanbul'da kürsü muallâyı millettten bütün cihana ilân eylediğim vehile, parlak ve şanlı bir maziye ve tarihe malik olan Türkler, o asırdide istiklâllerinden sellemehüsselâm vazgeçemezler. Bizim istiklâlimizi elimizden almak için bizi öldürmek lâzımdır. Fakat emin olunuz ki Türk ölmez. Bunu da bugün âsarı fiiliye ve maddiyesi ile ispat eylemiştir. (Yaşayacaktır sesleri, alkışlar).

Milletimizin dehayı fevkalâdesini ve azmü imanındaki resanet ve salâbeti anlyabilmek için düşmanlarımız bir defa maziye atfı nigâh etsinler. Görülür ki bir aşiretten cihangirane bir Devlet çıkaran ve izzetinefsi millisine her türlü hakaretler ve darbeler indirilen Büyük Millet; bir sene zarfında bir eseri hayat göstermiştir, harikalar ibraz eylemiştir ve bugün pazarı âlemde hatırını saydıracak bir surette muntazam ordusuyla ve mütevazın bütçesiyle arzı endam eylemiştir. Geçen sene de söylediğim gibi yine de tekrar ediyorum efendiler : Bizim de şuaatı şemsiyeden müstefit olmak hakkımızdır. Biz bunu gayet mutavaziane bir surette ve Misakı Millî ile bütün cihana ilân eyledik. Fakat düşmanlarımız istihza ettiler, güldüler, biz gülmedik. Biz, demir kafes içerisine alınmış arslan gibi kükredik ve o demir kafesin parmaklıklarını birer birer kırdık. Bugün yine Âlemi İslâmiyete ve bütün dünyaya ilân ediyor ve diyoruz ki : Türkü teskin edecek ancak Misakı Millîdir. Bunu biz Garb'a olduğu gibi Şark'a da aynı suretle ifham etmek isteriz ve ancak Misakı Millî dairesinde Türk yaşayabilir. Çünkü asgari olmak üzere taayyün etmiş olduğu esasat bunda mündemiçtir. Bu

Misakı Millî artık bizler için bir iman halini almıştır. Çünkü bütün millet bu Misakı Millîye andetmiştir. Malûmu âliniz olduğu vehile Türk ölür, sözünden dönmez.

Bu dakikada muhterem Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi Paşa Hazretlerine bir hitabta bulunacağım. Kendilerine, gerek kendi namıma ve eğer münasip görürseniz Meclisi Âli namına : Paşa Hazretleri! sarsılmak bilmiyen imanımız, bu gün Âlemi İslâmı kurtaran şu muazam orduyu teşkil eylemiştir. Bu, mahza zatı âlinizin göstermiş olduğu müezzir meyanında bulunuyor ve tarih, namı âlinizi hattı zerrin ile yazacaktır. (Şüphesiz sadaları). Yalnız; gerek bendeniz ve gerek rüfekayi muhteremimizin teşekkürat ve tebrikâtımızı kumandan paşalarla diğer bütün ümeraya ve bahusus Mehmet'eiklere lütfen iblâğ buyurunuz (Alkışlar).

MÜDAFAA-I MİLLİYE VEKİLİ VE ER-KÂNI HARBİYE-I UMUMİYE REİSVEKİLİ FEVZİ PŞ. (Kozan) — Efendim, Celâlettin Arif Bey biraderimizin söylediklerine bilhassa teşekkür ederim. Bendeniz İstanbul'da Harbiye Nazırı bulunurken memleketi kurtarmak için uğraştım. Fakat İstanbul muhitinde istinadedecek bir nokta yoktu. Bu milletin, bu memleketin, bu Anadolu'nun sâf muhitindeki fedakâr evlâtları tarafından kurtarılacağına kanaat getirdiğimden dolayı buraya geldim. Bugün ne yaptı isem, benim şahsıma ait olmaz. Milletin fedakâr, kahraman evlâtlarına aittir. Bunun için Celâlettin Arif Beyin teşekküratını kabul ettim ve aynıyle millete ihda ettim. (Çok yaşa sadaları).

Geçende efendim, birinci celsede bulunamadım, Müdafaa-i Milliye Bütçesi Heyeti Aliyeniz tarafından bilâmünakaşa kabul olunmuş ve bundan dolayı bilhassa ordu namına arzı teşekkürat eylerim.

REFİK ŞEVKET B. (Saruhan) — Muhterem kardeşler, âharın hakkına taarruz değil, taarruza, şenaate mâruz kalmış hukuku mukaddesimizi istihsal için, kalbimizde iman, elimizde silâh; bütün mevcudiyetimizde azim olduğu halde işe başlayan bizlerin geçirdiği devirlerin her birisi birer tarih, birer sahifei mübarektir. Bilhassa şenaatine, milletimiz ve dinimiz hakkındaki garazkârane efaline; ya-

kından şahit olan ve bu efali sanatkâranenin tahtı tesirinde bulunan ben ve bana benzer hemşerilerimin yeşil yurtları Yunanlıların ayakları altında çğnenirken, elbette eminim ki bütün kalbi İslâm ve bütün milletin kalbleri benim kadar düşmana tamamiyle nefret ve gayız ile meşbu bir kalb taşıyorlar ve bizler arkadaşlar, tabîî olan hukukumuzu istimal suretiyle en büyük vazifemizi ifa etmiş olduk. Bundan evvelki İnönü Zaferinin Yunan ruhunda husule getireceğini zennettiğimiz teyakkuz ve intibah, bilâkis onlarda dehşetli bir intikama ve dehşetli bir ahzi maksada vesile oldu. Fakat buna mukabil bizde takviye imana ve ümit ve azimdeki maksadın husulüne dehşetli bir saik oldu. Onlar intikam almak için kuvvetlendiler. Biz hakkımızı istihsal için kuvvet vermeye çalıştık ve muvaffak olduk. İnönü'ndeki muvaffakiyet, meşru hakkın istihsali için yüreklerimizde büyüttüğümüz kudsi emelin en bariz ve tecelli etmiş zâhiri şeklidir.

Kardeşlerim, bu Meclisin bütün vazifesinin, her şeyden evvel, Müdafaa-i Milliye şeklinde temerküz ve tecelli ettiği ve bütün mecalisin fevkında bir kudrete malik olduğumuz malumdur. Bunu ancak Müdafaa-i Milliye ve Müdafaa-i Hukuk denilen iki kudsi gayeyi kendimize en birinci bir rehberi hareket ittihaz etmekle iktisabettik. Bundan sonra yine emin olalım. Düşmanlarımız bir değildir. Bizler Müslüman olduğça düşmanlarımız daima çok olacaktır ve düşmanlarımız çok olduğça bize daima müteyakkuz bulunmak ve daima kuvvetli bulunmak ve daima hazır ve daima düşmanı ezecek şekil ve kabiliyette bir iman ve azim ile mücehhez bulunmak üzerimize farz olmuştur. Onun için tekrar arz ediyorum : Bugün İnönü'nde şehitlerimizin, gazilerimizin fedakârlığı ve milletimizin vahdeti sayesinde istihsal ettiğimiz muvaffakiyet; bir muvaffakiyeti katiye değildir. Ne vakit hakiki tarihimizi; hakiki yurtlarımızı, Trakya'mızı, Rumeli'mizi, İzmim'imizi, Bursa'mızı, Anada'mızı, kurtarır; hattâ ve hattâ yurdumuzu daha ziyade tevsî edersek, islâmlarla, bütün din kardeşlerimizle el ele vererek beraber çalışmak maksadını istihsal için diğer yerleri elde edebileceye kadar azim ile, katiyetle çalışmak en büyük düsturumuzdur ve düsturumuz olacaktır. (Alkışlar). Buna nasıl muvaffak olabileceğiz? Şimdiye kadar

yaptığımız şekilde, programda katî olarak hareket etmek lâzımdır.

Kardeşlik duygusu esası altında yalnız fedakârlık, paradan fedakârlık, malımızdan fedakârlık, canımızdan fedakârlık, her şeyimizden fedakârlık; açlığa tahammül, yoksulluğa tahammül; yalnız iman, azim ve sebat sayesinde İnşallah gönlüm istiyor ki : Bütün bu arkadaşları evvelâ Sultan Osman Türbesinde ve sonra memleketim olan İzmir'in gövdesinde müctemi göreceğim. (Alkışlar).

YUSUF İZZET Pş. (Bolu) — Arkadaşlar, şanlı ordumuzun bu defa pek parlak yapmış olduğu zafer hakkında fazla söz söyleyecek değilim Hatip arkadaşlarımız bu bapta kâfi derecede söz söylediler. Binaenaleyh bendeniz sözlerimi gayet kısa keseceğim.

Biz bundan bir ay evvel, Büyük Millet Meclisi murahhaslarının Londra'ya davet edildiği anda idi ki - dâvayı millîmizin zaferi o andan itibaren başlamıştı - çünkü milletimizin hakkı mukaddesi düşmanlarımız tarafından da takdir edilmiş ve giristiğimiz bu mücahedenin meşruiyeti tamamen tasdik edilmiş ve murahhaslarımız davet olunmuştu. İşte bu andan itibaren ki arkadaşlar; bizim ordumuzun daima taşımakta olduğumuz mukaddes Sancağımızın Hilâli, düşmanlarımızın semti re'sinde parlamaya başlamıştır. Fakat bu sefer İnönü'nde yaptığımız muharebe ve bu muhaberede kazandığımız muzafferiyet; zaferimizi âdeta katiyete yaklaştırmıştır. Bendeniz bu muzafferiyet dolayısıyla bilhassa Şanlı Ordumuza her türlü tebeilâtı lâyük görür iken, aynı zamanda, fevkalâde mahviyetkâr ve fevkalâde mütevazı olan Erkânı Harbiye-i Umumiye Reisi-miz Paşa Hazretlerinin müsaadeleriyle bir iki mâruzatta bulunacağım :

Arkadaşlar; bu, İnönü Muharebesi Osmanlı Harplerinin parlak bir modelidir. Burada Erkânı Harbiye-i Umumiye-miz bir kere metîn bir ordu hazırlamış olduğu gibi, bu harbden evvel düşmanın vâkı olan taarruzu acaba esas itibarıyla hangi taraftan geliyor, bunu Erkânı Harbiye-i Umumiye-miz vaktü zamaniyle idrak ve düşmanın taarruzundan vaktü zamaniyle haberdar olmak ve esas kuvvetlerinin hangi istikametlerden ilerlediğini öğrenmek ve o istikametler üzerinde vaktü zamaniyle kuvayı kâfiyecemi ve tahşidedebilmek suretiyle Erkânı Har-

biyemiz pek parlak bir sevkulceyiş harekâtı kazanmıştır. Bunu biz; mahviyetkâr Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi Paşa Hazretlerine medyunuz. Burada kazandığımız muvaffakiyete gelince, tabiidir ki, bu; hem Erkânı Harbiyei Umumiyemizin ve hem de ordu, kumanda heyetinin ve bilhassa Mehmetçik kardeşlerimizin gösterdikleri azim ve metanetin muhassalasıdır. Fakat bunların hepsi şüphesiz milletteki azmi fedakârının; azmi celâletinin; hissi vatanperverinin kezalik muhassalasıdır.

İşte arkadaşlar! zaferi bu suretle kazandık ve bu suretle kazandığımız harb dolayısıyla, hilâlimiz artık bedritam olarak, gerek memleketimizin ufkunda ve gerekse düşmanlarımızın ufkunda revnakdar olmaya başlamıştır. Hilâlin bu revnakdarlığı düşmanlarımıza hakkımızın meşruiyetini gösteriyor ve bize de bir şey gösteriyor. Arkadaşlar, orada bize gösterdiği yol şudur: O da; memleketin muvaffak olması için her noktada tek emel ve bir vahdet lâzımdır. Bu vahdeti hamdolsun bu muharebe meydanında ibrazettik. Düşmanlar kendi karşılarında Çanakkale Harbinin yeniden başladığını gördüler ve inşaallah şimdiden sonra devam edecek muharebede yalnız öyle bir İnönü'de değil, bütün Anadolunun her yerinde, Çanakkale kahramanı olduğunu görecekler. Ordumuzda Cenabı Hakkın inayetiyle gördüğümüz bu metanetin Çanakkale muhariplerine lâyık olan şu metaneti âtiyen devam edecek harekâtı harbiyede de inşaallah tekmil milletimizde göreceğimizden eminiz ve düşman öyle görmelidir ki, şimdiden sonra öyle bir şeye teşebbüs ettikleri zamanda, yalnız önüne çıkacak Çanakkale kahramanı gösterir bir ordu değil, tekmil fevran eden ve fevran halinde her yerde ateş fıskıran bir milleti görecekler. Şimden sonra cereyan edecek harekâtı harbiyede milletimizin aynı şiddeti, aynı kudreti göstereceğinden katiyen eminim. Çünkü anın evlâtları bize bu İnönü mazhariyetini ihda etmişlerdir. Bu suretle Meclisimizin bir vazifesini âcizane söylüyorum. O da bu fikri millet arasında telkin etmek, neşir ve tamim etmek ve şimdiden sonra yapacağımız teşebbüsâtı harbiyede, hattâ kadınlarına varıncaya kadar, ellerine orak geçerse; balta ile, her ne ile olursa olsun, düşmanın menzil hatlarına, telgraf hatlarına, emirberlerine, her şeyine, yalnız ordu değil, tekmil fertler kalkıp kıyam etmeli ve vol-

kan olmalı; düşmanı Anadoludan dışarıya atmalıdır. Şimdiden sonra milletimizin bunu yapacağından eminim.

Son söz olmak üzere neticeyi arz ediyorum. Memleketimizde metin bir ordu ihdas eden, siyasette olduğu gibi, askerlikte de bize muvaffakiyet kazandıran Erkânı Harbiyei Umumiye Reisi Paşa Hazretlerine âtide olacak muharebatta büyük bir itimat ederek kendilerine arzı minnetdari eylerim.

MÜDAFAAİ MİLLİYE VEKİLİ VE ERKÂNI HARBİYEİ UMUMİYE REİSVEKİLİ (Fevzi Paşa) — Yusuf İzzet Paşa Hazretlerinin hakkı âcizanemde ibraz buyurdıkları teveccühe teşekkür ederim. Bu vesile ile arz edeyim ki, bu muvaffakiyeti kazanan; Cenup Cepheindeki safıharb neferinden umum zâbitan ve kumandanına kadar cümlesinin göstermiş oldukları mahirane ve gayet fedakârane harekâtı harbiye ile Garp Cepheinde safıharb neferinden en büyük kumandanına kadar göstermiş oldukları kahramanlıklar ve liyakatlerden ibarettir. Bu teveccühü ben kendime alamam. Tamamiyle onlara ait olduğunu Heyeti Âliyenîze arz eylerim.

MAZHAR MÜFİT B. (Hakkâri) — Arkadaşlar! İkinci İnönü muzafferiyetini kazanan arslan ordumuza şükranı millimizi şu kürsüden iblâğ için söz söyleyen rüfeka benden daha fasih ve belîğ bir lisana malik oldukları için artık benim sükûtum lâzımgelıyor idiyse de ne çare ki, bu muzafferiyetin hayat ve istiklâlimizi temin eden bir muzafferiyet olduğu düşünceyle her türlü aezimi unutarak huzurunuzda bir iki söz söylemek için buraya geldim. Dokuz gündür devam eden İkinci İnönü Harbinde Cenabı Allahın Lûtfu keremiyle ordularımızın o sarsılmaz imanı ve yıkılmaz azmiyle düşman bermûtat makhur ve perişan oldu. (Hâza min fadli Rabbi). Bizim bunda ne kadar hissi mefharetimiz, mefahirimiz varsa, Avrupa denilen o muammayı garibin de o kadar hakkı hayası ve vazifei ârû hicabı olmalıdır. Çünkü arkadaşlar; tarih hiçbir zaman şekavetin, haksızlığın, zulüm ve itisafın bu derecesi bigünah kanlar dökülmesini bu derece şeni bir surette kaydetmiyor. Fakat ilmiyle, fenniyle, medeniyetiyle, şiriyle, içtimaiyle iftihar eden Avrupa demin arz ettiğim kadar kendisinde gördüğü bu Muhasin arasında eğer zerre kadar ârû hicabı varsa bu kan ve

ateşten utanmalı ve İnönüdeki muzafferiyetin menazırı bülendi önünde yerlere geçmelidir. (Allah geçirir sesleri). Fakat arkadaşlar (Allah geçirir sesleri). O hassas, mütefekkir, medeni dediğimiz Avrupanın yalnız hakkını, yalnız istiklâlini, yalnız harap yuvasını muhafaza için uğraşan ehli islâma reva gördüğü bu tezvirat, bu kan, bu ateş hiç şüphesiz azametî İlahiyeye dokunmuştur. Gadabî İlahî, dinini, imanını, hakkı hayatını, istiklâlini muhafaza etmek isteyen müslimanlara karşı hücum eden bu küffarı, yine din ve imanı bütün olan müslimanlara tarümar ettirmiştir.

Efendiler! Avrupa denilen bu muammayı garip, eğer bizi hakkı hayattan mahrum etmek istiyorsa, eğer istiklâlimizi bize vermemek istiyorsa, bizi imha etmek istiyorsa aldanyor. Bunu yapamıyacaktır ve bunları tasdik edecektir efendim. Edemezse bu milleti muazzama cebren onlara tasdik ettirecektir. Efendiler! malûmu ihsanınız Briinci İnönü muzafferiyetinde Reis Muhterem Mustafa Kemal Paşa Hazretleri - kabri pür nur olsun - büyük vatanperver Kemal'in (Yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini) mısraını (Bulunur kurtaracak bahtı siyah maderini) ne tahvil buyurmuşlardı. İşte efendiler, hançerini maderi vatana saplamak isteyen o düşmanın kafasına hançerini saphyan bulundu. Efendiler bunu yapan islâm ordusudur. O maderi vatan bugün bahtı kara değildir. Çünkü hakkı hayat ve istiklâlini İnönü meydan muharebesinde bihakkin ispat etmiştir. Binaenaleyh bendeniz bu mısraı (Bulundu kurtaran bahtı beyaz maderini) ye tahvil ederim.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Arkadaşlar! işbu dakikada edinmiş bulunduğum hissiyatı ben Allahıma güvenerek Çarşamba günü altı buçukta edindim. O dakikadan bu dakikaya kadar benim ulu orduma karşı medyun bulunduğum teşekküratımı nasıl takdim edeceğimi tâyinde muztar kaldım. Buna muktedir olamadım. Binaenaleyh huzurunuzda orduya karşı söyleyeceğim sözler şu tek kelimedenden veyahut çift kelimedenden ibarettir. İlahî bir sükût bu kadardır.

Şunu söylemek isterim ki: Biz gece gündüz zaferyap olmamış gibi, yine çalışmakta devam etmeliyiz. Paşa Hazretlerine çok teşekkür ederim. Kendileri asaleten ve u âciz arkadaşımıza vekâleten meseleyi ortaya koydular ve bildir-

diler. Size biri hariçte ve diğeri dâhilde olmak üzere iki hâtıradan bahsedeceğim. Efendim Paşa Hazretlerinin buyurdıkları veçhile; çalışmak için insanda ümit, daima parlak bir ümit olmalıdır. Ben tabiatim iktizasî ömrümde bir şey tanımamışım. O da yeis. Fakat maatteessüf çok meyüsiyetlere rast gelmişimdir. Hattâ Mecliste edindiğim bir hâtıra zannederim biraz bu noktaya temas ediyor. Şurada ta; dipte oturuyordum. O zaman İsmet Bey olan İsmet Paşa Hazretleri Ermenistan'da, Şark'ta husule getirdiğimiz muzafferiyetten bahis buyururlarken altı yüz top dedikleri zaman altmış mı altı yüz mü seslerine karşı hayır altmış değil altı yüzdür. Dediler.

Arkadaşlar; bu hikâyenin karşısında asıl şunu arz etmek isterim. Karşıdan karşıya o kadar müteessir oldum ki, gözlerim yaşardı. Zira arkadaşlarımın bu tereddüdü (Tereddüt yoktu sesleri). Badehu şevk ve sürur ile buna karşı müteşekkir bir hal almaları bana şunu ihsas etti ki, zavallı bizler galebeden, zaferden pek uzak bulunduğumuzu zannederken lehülhamd velminne cümlemizde yeniden yeniye şevkler ve imanlar husule gelmeye başladı. (Eskiden vardır sesleri).

REİS — Sözüünü kesmeyiniz, rica ederim.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Yeniden yeniye ne demektir efendiler? Bir istitrat yapacağım. yeniden yeniye ne demek efendiler? O teedit edilmiş, teyidediliyor demektir. Türkçeyi bilmiyenler karışmasınlar. (Handeler). Benim gibi İstanbul'dan gelen mebuslar değil, sizin gibi Anadolu'dan gelen mebuslar daima iddia etmiştir ki; canlarını dişlerinin arasına almışlar da gelmişler. Bunlar da mı iman bulunmaz? (Bravo sesleri).

RAMİZ B. (Dersim) — Reis Beyefendi, bu sözü izah etsinler, anlaşılmasın.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Arkadaşların çoğıyle görüştüm. Birçoklarının, açık söyleyeceğim, bâzılarının intihapta kazandıkları mebusluğu kabul etmeyişleri korkudandır. dediler. (Sadede sesleri). Müsaade buyurun izah edeyim. (Gürültüler).

REİS — Sadet haricinde söylemiyor.

TUNALI HİLMİ B. (Bolu) — Sizi tebci ve takdis ediyorum. Neye patır kütür.. Aksini söylüyorum. Eğer neşei zaferle o kadar serhoş

olmuş iseniz kendinizi bir parça teskin ediniz.

Efendim, hariçteki hâtıraya gelelim. Beş altı ay evvel telgrafhanedeyim. O günlerde Bursa'nın istirdat edilmek üzere bulunduğu rivayeti şâyi olmuş idi. Biri geldi dedi ki: İstirdat teyyüt etti, elhamdülillâh dedi. Yanımdaki birisi bak dedi, Venizelos Tan muhabirine ne demiştir. Yunan Ordusu Anadolu'da hiçbir mâniaya, hiçbir Osmanlı ve Türk askerine tesadüf etmeksizin ilerliyor ve onun bulduğu birşey varsa yalnız kokmuş, mütefessih insan kütleleri, insan yığınlarıdır. Gördün mü melûn? Gördün mü? dedi. Bak mütefessih dediğiniz, mütefessih diye iddia ettiğiniz o kitleler ne yapıyormuş! Şimdi o tahkirini, o haretini reddediyoruz. Ben dedim ki, ona bu veçhile hakaretini reddetmiyeceğim. Ben daha başka türlü reddedeceğim. Ben bilâkis onun mütefessih dediği hali kabul eder gibi görünüyordum ve tasavvur etsin ki, ben mütefessih olduğum halde o melûne bu derece şiddetli bir tokat atarsam, yarın kendimi epeyce toplarsan kerataya ben neler yaparım? (Devam sesleri). Efendim, Cenabı Hakka hamdüsena, o günden bugüne kadar altmış ay değil, altı senede değil, altı ay kadar kısa bir zaman geçti, Bakınız neler husule geldi? Cenabı Hakka bu derece istnadetmiş olan bu millet daha büyük zaferler temin edecektir. O şartla ki, arkadaşlar; Yusuf İzzet Paşa Hazretlerinin buyurdıkları gibi, her türlü esbaba tevessül den katıyen geri kalmamalıyız. Bunun neticesinde zafer bizimdir. Zira efendiler benim kalbim minelkadim bir tebşir ile çarpılmaktadır. Estazübillâh (İnna fetahnaleke fethan mübîna ve beşşirilmüminine ya Muhammed). (Alkışlar).

REİS — Âlim Efendi Hazretleri söz istedikler. (Dua etsin sesleri).

ÂLİM Ef. (Kayseri) — Her ne kadar idarei kelâm etmek liyakatini haiz değil isem de bir tebşirat haber vereceğim. Bu, cemiyetimizde meşrudur. Allahın emri de böyledir. Cenabı Allah bize nusret verecek inşaallah, eski hali kesbedeceğiz, cihangir olacağız. Âyatı Celile ve ahadisi şerife ile ispat edeceğim. Biz, azim ve sebat, iman ve ciddiyetle, malen ve bedenlen çalıştıktan sonra mutlak Cenabı Hak bize yardım edecek. Biz daima Allahın inayetine istinadederek çalışırsak muvaffak oluruz. Zira Hazreti Peygamberimiz Efendimiz Hazretlerinin mader ve pederi peyderpey terkî âlem ettiği ve sedeften ha-

lî dürrü yetim misali kaldığı zamanda amcası Ebu Tâlip zamanı nübüvvetlerine değin icrayı umurda bezlihimmet etti. Âlemi beşeriyette güzeran eden ahval ve etvarına, hiçbir gûna zarar iras etmedi. Küffar ile muharebeye başladı. Hazreti İsa Aleyhisselâm ile Hazreti Fahri Kâinat Efendimizin arasından alâ rivayetin 630 sene geçti. Hiçbir fert yoktu islâm olarak. Küfür ihata etti. Tekmil kâfir oldular. Bunlara karşı bir fert meydana çıktı, bunlarla uğraşırken iki oldu, beş oldu, çoğaldılar. Şark ile Garbı, Milleti İslâmiye istilâ etti. Daima Allaha istinadetti, Allahın lûtfuna dayandı. Yarabbi sen nusret ver dedi. Onlar kuvvetlerine güvendiler. Cenabı Hak onları muzmahil etti. Biz de gayet engin bir hale geldik. Çokları Allahın lûtfundan kat'ı ümidettiler. Bizim toplumuz tüfeğimiz yok. Bu kâfirlerle muharebe edemeyiz diye kat'ı ümidettiler. Bu cilvei Rabbani dir. Bundan sonra Cenabı Hak Din İslâma nusret verecek, Şark ile Garbin mabeynini milleti islâmiye ihata edecek. Ehadis ve âyatı şerife ile bu sabittir. Zira Cenabı Hak bu Milleti İslâmiyeye garaz etmedi. Bâzı isyanı bipayanımızın semeresi olarak bu giriftar olduğumuz musibeti de kaldırıyor. Hazreti Fahri Kâinat Efendimize, Allah sizi terketti, dediler. Birtakımı şeytan terketti. Bir takımı da dedi ki Rabbınız sizi terketti. Bundan sonra zafer bulunur. Onları da ret için buyurdular ki: Ey mürği gülistanı bağı hakikat olan habibim ve ey bülbülü büstanı şeriat olan resulüm, bidayeti hali beşeriyetinde envai hali ıstıraptan lûtfu amîm ile halâs ve terbiye hakikat ile terbiye buyurup libası nübüvvet ve hil'ati fahirei risalet ihsan buyuran Rabbın «Celle Azametühu» Hazretleri zati hümayunlarını ruzu ezelde habip ittihaz buyurup âsari füyuzatı risalet ve envai ihsanatı muhabbet peyderpey zâhir olmakta iken hilâf ve mugayiri muhabbeti ezeliye olan muamelei gayriyet vaz'ı kadimini terk ile Zati Hümayununa âdayı müşrikinin dedikleri veçhen minelvücuhtahakkuk ve tebeyyün etmedi Zira o kâfirler cilvei Rabbaniye ve inkıtar vahyi celili ilâhiyemin esbabı meşruasından haberdar olmayarak terk ve tevdia nispet etmeleri hilâfı vâkıldır. Onların birtakım makalei nâseza ve kelimatı nâbecaları mübarek mesut kalbi nübüvvetini mahzun ve mükedder kılmasını buyurdu. Zira hadisi Resulüllâhda Cabir Radyallahü

taalâ anhten vârit olmuştur. (Lâyezalü taife-tün min ümmeti yukatilüne alel hakkı zâ-hirine ilâ yevmülkiyame). Sadaka Resulüllâh. Yani ümmetimin bir sınıf kimseleri zâil olmaz ki, bunlar hak üzerine mukatele ederler. Galip oldukları halde bir mümin ve mümine kalma-yıncaya kadar, bu milleti islâmiye küffar defi oluncaya kadar, bu milleti islâmiye harb eder. Bu din zâil olmaz. Bu dini mübin kıyamete ka-dar bakidir. Bizde azim, bizde sebat, bizde ittifak oldukça cihan düşman olsa bir tüyleri-ne hâlel getiremezler. Emin olun inayeti hak-la Allahın nusreti bizim üzerimizden eksilmez, madem vahdaniyeti tasdik ediyoruz, peygam-beri tasdik ediyoruz, kitaplarını tasdik ediyoruz, Cenabı Hakkın lûtfu muaveneti milleti islâmi-yeden infikâk etmez. Zira Cenabı Hak âyeti Kerime ile vait buyuruyor. Esteizü billâh (Fe-inne maal usrü yüsren inne maal usrü yüsra). Bu âyeti celilenin tefsirinde müfessirin hazaratı buyuruyorlar ki: Makamı ünsi ulûhiyetimde enisi melûf olan habibim, medarı kıvamı âlemi olan şer'i metini feyzi Rabbaniyemde âmmei ukalâ ve kâffeî nâs ve sekaleyn'e tebliğ'e memur iken mükellefinin âlemi vahdet sarayı ilâhiyeme enisi kadimi vaz'ı lâtifî nübüvvetine hâlel hav-fiyle sadrı hümayununda olan üsrü zıykı cüz'î şerh ve tevsii makam mahremi ilâhîde ve mua-neti vuslatı Rabbaniye hasenatülebrar olan terk olanın yahut hâlâtı saireden vücudu hü-mayununa sıklet ve giraniyet veren şeyi asîri vazı

ve hat buyurmaklığımıza delâletle nezdi nübüvve-tinde bir üsrü mukabilinde iki yüsrü azım ih-sanım sabit ve mukakkak oldu ise makamı ubu-diyet ve dairei ibadet ve fisebilüllah muharebe ve mücahedede bulunan kullarıma târi olan her bir üsrün mukabilinde galebei cemali ilâhiye muktazası iki yüsrü azım ihsanımla hoşnut ve razi olacakları mukakkakan mukarrer ve müek-kettir. Ve va'di rabbaniyem dahi sıtkı mahz-dır, habibim, buyuruyor. İki şeyin zaten ve za-manen maiyet ve müsahabetine şebih müttasılan ve mütakıben keynunet ve husulü mukakkakan mukarrer ve müekkettir. Yani biz bu zahmeti çekersek Cenabı Hak mali ganimetle, cemalle lûtufları ihsan buyuracak. Kuranı Keriminde vait buyurdu. Fisebilüllah muharebe ve müca-delede ve azmü imanla sebat ederek muhafa-zai vatan eden ve gülleye ve kurşuna göğüs gerip de bu uğurda şehit veya gazi olan kullarını Cenabıhak mutlak iki cihetten sevin-direcek. Biri; galibiyet halinde mali ganimet ile, ahrette Cennet ve cemal nimetine nail olmakla sevindirecek. Va'dinde hulf etmez. Ayeti Kerimeye ve Hadisi Resulüllaha iman ve itikadımız vardır. Cenabı Hak bu Milleti İs-lâmiyeye yardım edecektir. Bunun için amin-hân olalım. İcabeti duaya âmin...

(Âlim Efendi tarafından bir duayı belîğ ti-lâvet olundu).

ABDULLAH AZMÎ Ef. (Eskişehir) — Reis Bey, bir takrir vardır.

5. — TAKRİRLER

1. — *İstanbul Mebusu Neşet Beyle arkadaş-larının, Fevzi Paşanın hidematı vatanpervera-nesinden dolayı rütbesinin bir derece terfii-ne da-ir takriri*

REİS — Efendim, bir takrir vardır.

Riyaseti Celileye

İstiklâl ve istihlâsı millîmizin temini yolun-da bilhassa bu defa müşahede olunan hidematı vatanperveranesinden dolayı Müdafaai Milliye Vekili Fevzi Paşa Hazretlerinin bir derece terfii rütbelerinin icrası hususunu teklif ederiz.

2 Mart 1337

Üsküdar	Saruhan	Yozgad
Neşet	Avni	Ahmet

Ertuğrul	Lâzistan	Mersin
Ahmet Hamdi	Osman Nuri	Yusuf Ziya

(Çok muvafık, kabul sesleri).

REİS — Efendim, müsaade buyurunuz, tak-rir kabul edilmiştir. Fakat bunun muamelesi vardır, bu muamelenin ikmalî için Heyeti Ve-kileye tasviben gönderelim.

HÜSEYİN AVNÎ B. (Erzurum) — İradei milliyeye taallük etmiş, bitmiştir. Başka şekil yoktur.

REİS — Abdullah Azmi Efendi ve rüfeka-sının bir takriri vardır.

3. — *Eskişehir Mebusu Abdullah Azmi Efen-di ile refikâmin, şehit zâbitan ve efrat aileleriyle*

mâlûline verilecek mükâfatı nakdiye hakkında teklifi kanunisi (2/265)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Halâsı vatan mücadelesinde şehit olarak evlât ve ailelerini milletin yedi emanetine tevdi eyliyen ve muharebatta mâlûl kalan kahramanlarımıza yardım boynumuzun borcudur. Bu sebeple âtideki kanunun müstaceliyetle müzakeresini teklif ederiz.

Teklifi kanunu

1. — Şark'ta Ermenistan Muharebatında ve Birinci İnönü Muharebesinden itibaren Garp, Cenup cepheleeri ve Kocaeli mintakasında ve Adana, Ayıntab havalisinde cereyan eden muharebatta şehit olanların aileleriyle mâlûl kalan erkân, ümera, zâbitan, küçük zâbitan ve efrada ikinci maddede mezkûr mükâfatı nakdiye defaten ita olunur.

2. — Şehit erkân, ümera, zâbitan ve zâbit sırasındaki mensubini askeriye ailelerine bîner, şehit küçük zâbitan ve efrat ile zâbit ve küçük zâbit sırasındaki mensubini askeriye bu miktarların nisfî verilir. Bu maddedeki aile tâbiri zevce, evlât, valide, büyük valide, peder, büyük peder, sagır birader, işeleri kendisine mevdu sagır ve kebir hemşire ve yetim hafîlere olup şühedaya ait mükâfatı nakdiye yekûnu bunlar meyanında müsavaten taksim olunur. Sagır ve sagirelerin hisseleri en yakîn vasilelerine verilir.

3. — Birinci maddedeki muharebatın iptida ve intiha tarihleri Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetince vesaika müsteniden tesbit edilerek Büyük Millet Meclisi Riyasetine ve Müdafaai Milliye ve Maliye vekâletlerine bildirilir.

4. — Bu kanun tarihi neşrinden muteber olup icrayı ahkâmına Erkânı Harbiyei Umumiye Riyasetiyle Müdafaai Milliye ve Maliye vekâletleri memurdur.

Eskişehir Mebusu
Abdullah Azmi

Bursa Mebusu
Şeyh Servet

REİS — Müsaade buyurunuz efendim. Bu nu okumaktan maksadım, takririn yanında izah edecek bir madde olmadığı için bu yeni maddeyi okuyorum, Meali anlaşılmsın diye. Lâyihaî kanuniye olduğu için Lâyiha Encümenine gönderceğiz. (Pekâlâ, müstaceliyetle sesleri).

REİS — Müstaceliyetle Lâyiha Encümenine gönderiyoruz efendim.

4. — *Antalya Mebusu Rasih Efendinin, (Kacaracahisar - İnönü) namıyla bir madalya ihdası hakkında teklifi kanunisi (2/266)*

REİS — Antalya Mebusu Rasih Efendinin, İnönü namıyla bir madalya darbu.

5. — *Antalya Mebusu Rasih Efendinin, Eskişehir isminin Ensariye namına tebdili hakkında teklifi kanunisi (2/267)*

REİS — Yine Antalya Mebusu Rasih Efendinin, Eskişehir'in Ensariye tesmiye edilmesine dair takrirleri vardır, Lâyiha Encümenine gönderelim.

ABDULLAH AZMÎ Ef. (Eskişehir) — Rica ederim, bunun için müzakere cereyan etmesin.

RASİH Ef. (Antalya) — Müsaade buyurlursa efendim aynen okunsun.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Mücahedei Milliyemizin mebdinde İngiliz işgal kuvvetlerine karşı gösterdikleri salâbet ve istiklâl müdafaasında malen ve bedenlen ifa ettikleri hidematla Eskişehir Livası ahâlisi (asrımızda İslâmın Ensarı) vâsfına lâyük bir hâleti ruhiye göstermişlerdir. Binaenaleyh livayı mezkûr unvanının bir hâtırai tarihiye olmak üzere (Eskişehir namı diğer Ensariye) olarak kabulünü arz ve bugünkü celsede müstaceliyetle müzakeresini Heyeti Celileye teklif eylerim.

Antalya
Rasih

Madde 1. — İstiklâl Mücahedesine bir hâtıra olmak üzere Eskişehir Livası unvanı (Eskişehir namı diğer Ensariye) olarak kabul edilmiştir.

Madde 2. — İşbu maddei kanuniyenin icrasına Heyeti Vekile memurdur.

ABDULLAH AZMÎ Ef. (Eskişehir) — Efendim, refikî muhterememizin Eskişehir hakkında gösterdiği teveccühe, Eskişehir Mebusu olmak ve bizzat Eskişehirli bulunmak suretiyle takdimî teşekkürat ederim. Fakat Eskişehir namı ilelebet tarihte altın kalemle yazılmıştır ve böyle devam edecektir. Eskişehir'in namının böyle altın kalemle yazılması ve bu suretle devamını bendeniz arzu ediyorum. Eğer arkadaşım takririni geri alırlarsa teşekkürlerimi memleketim namına arz ederim.

REİS — Geriye almıştır.

Efendim, bu meseleye dair söz alan dört beş arkadaş vardır. Arzu ederseniz devam edelim?

Efendim, müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Kâfi görülmüştür efendim.

2. — *Trabzon Mebusu Nebizade Hamdi Beyin, işgal altındaki arazimizde yapılan Yunan mezaliminin protesto edilmesine dair takriri*

REİS — Trabzon Mebusu Nebizade Hamdi Beyin takriri vardır. Onu da okuyacağız :

Riyaseti Celileye

İşgal altında bulunan arazimizdeki Yunan mezaliminin gittikçe tezayüettiği, mağlûp Yunan Ordusunun da esnayı ricatte yapmadık zulüm ve şenaat bırakmadığı, köyleri, kasabaları yakıp yıkmakta olduğu haber almıyor. Ha-

riciye Vekâletinin efkârı umumiyeimizdeki heyecanı nazarı itibara alarak keyfiyeti bütün düveli ecenebiye nezdinde protesto etmesinin, Yunan Hükümetine de tebligatı şedide icra ettirmesinin Meclisi Âlice tahtı karara alınmasını teklif eylerim.

Trabzon
Nebizade Hamdi

(Gürültüler).

REİS — Takrir müzakere edilmiyor efendim. Müsaade buyurunuz arz edeyim : Bu gibi protestolar zaten mütemadiyen Hariciye Vekâletinden yapılıyor. Bunu da tekrar tasviben Meclisi Âlinizin kararıyla Hariciye Vekâletine gönderelim, orada icabeden muamele yapılır.

Pazartesi günü saat 2 de içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Kapanma saati : 6 zevalden sonra

1337 senesi Müdafaai Milliye Bütçesine verilen reylerin neticesi

Kabul edenler

Mustafa Necati B. (Saruhan), Besim Atalay B. (Kütahya), Behçet B. (Kengiri), Nebizâde Hamdi B. (Trabzon), Arif B. (Konya), Mehmet Vehbi Ef. (Konya), Mustafa Vasfi B. (Tokad), Ziya B. (Sivas), Mehmet B. (Biga), Sami B. (İçel), Hilmi B. (Ankara), Kasım B. (Muş), Osman B. (Kayseri), Mustafa Fehmi Ef. (Bursa), Ömer Lûtfi B. (Saruhan), Rıza B. (Muş), Abdullah Ef. (Adana), Hamdi B. (Tokad), Cevdet B. (Kırşehir), Atıf Ef. (Ankara), Ömer Lûtfi B. (Amasya), Ahmet Mazhar B. (İstanbul), Mustafa B. (Antalya), Celâleddin Arif B. (Erzurum), Mehmet Salih Ef. (Erzurum), Sadık B. (Kırşehir), Salâhaddin B. (İstanbul), Ömer Mümtaz B. (Ankara), Şevket B. (Sinob), Tufan B. (Hakkâri), Ali Vefa B. (Antalya), Rifat B. (Tokad), Mehmet Sait B. (Muş), Rifat Ef. (Konya, Cevdet B. (Kütahya), Tahsin B. (Marş), Rüstem B. (Oltu), Hasan Fahmi B. (Gümüşane), Ata B. (Niğde), Atıf B. (Bayazıt), Naim Ef. (İçel), Emir Paşa (Sivas), Salâhaddin B. (Mersin), Şeyh Fikri Ef. (Genç), Hüseyin B. (Kozan), Mehmet Ef. (Adana), Fuat B. (Ço-

rum), Müfit Ef. (Kırşehir), Sabit B. (Kayseri), İbrahim Hakkı B. (Ergani), Doktor Adnan B. (İstanbul), Şükrü Ef. (Bolu), Kâzım Hüsnü B. (Konya), Şevki B. (İçel), Hüseyin Avni B. (Erzurum), Mustafa Hulûsi Ef. (Karahisarı Sahip), Mehmet Emin B. (Ergani), Ömer Lûtfi B. (Karahisarı Sahip), Hakkı Hami B. (Sinob), İhsan B. (Celibereket), Ziya B. (Kengiri), Cemil B. (Kütahya), Nâzım B. (Tokad), Abdülgani B. (Siverek), İsmet B. (Çorum), Haydar B. (Van), Mustafa Sabri B. (Siird), Mehmet Ef. (Eskişehir), İzzet B. (Tokad), Mustafa B. (Gümüşane), Hamit B. (Biga), İsmail B. (Erzurum), Celâl B. (Genç), Şerif B. (Sinob), Şakir B. (Ankara), Rıza Ef. (Yozgad), Reşat B. (Saruhan), Rasih Ef. (Antalya), Sait B. (Kengiri), Atıf B. (Kayseri), Yasin B. (Oltu), Ahmet Ef. (Yozgad), Ali Vasıf B. (Genç), Hasan Ef. (Denizli), Abdullah Ef. (Bolu), Vehbi B. (Niğde), Bahri B. (Yozgad), Hamdi Namık B. (İzmit), Musa Kâzım Ef. (Konya), Osman B. (Lâzistan), Faik B. (Celibereket), Rasim B. (Sivas), Necib B. (Ertuğrul), Hulûsi Ef. (Kastamonu), Mesut B. (Karahisarı Şarki), Dr. Fikret B. (Kozan), Hafız İbrahim Ef. (İspar-

ta), Şemsettin Ef. (Ankara), Abdülhalim Çelebi Ef. (Konya), Abdülkadir Kemali B. (Kastamonu), İsmail Safa B. (Mersin), Hüseyin Hüsnü Ef. (İstanbul), Abdülhak Tevfik Ef. (Dersim), Ruşen B. (Gümüşane), Derviş B. (Mardin), Şeyh Servet Ef. (Bursa), Hamdi B. Ertuğrul, Nuri B. (Bolu), Refik Şevket B. (Saruhan), Ragıp B. (Kütahya), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Hacı Bekir Ef. (Konya), Rıza Vamık B. (Sinob), Zamir B. (Adana), Hüsnü B. (Bitlis), Ali B. (İçel), Hacı Mehmet Ef. (Bayazıt), Hasan Tahsin B. (Antalya), Hacim Muhittin B. (Karesi), Halil İbrahim B. (Antalya), Celâl B. (Trabzon), Haşım B. (Çorum), Veli B. (Burdur), Avni B. (Saruhan), Dr. Suat B. (Kastamonu), Sırrı B. (Ergani), Celâl B. (Saruhan), Emin B. (Canik), Dr. Ali Haydar B. (Genç), Esat Ef. (Aydın), Süleyman Sırrı B. (Yozgad), Tahsin B. (Aydın), Yusuf Ziya B. (Mersin), Hasan B. (Trabzon), Necati B. (Bursa), Tahsin B. (Cebelibereket), Emin B. (Erzincan), İsmail Şükrü Ef. (Karahisarı Sahip), Fikri Faik B. (Genç), Yusuf Ziya B. (Bitlis), Osman Nuri B. (Bursa), Recai B. (Trabzon), Eyüb Sabri B.

(Eskişehir), Mustafa Hilmi Ef. (Niğde), Ali Ulvi B. (Burdur), Hafız Hamdi Ef. (Biga), Nusret Ef. (Erzurum), Hacı Süleyman Ef. (İzmir), Hasan Basri B. (Karesi), Mehmet B. (Gümüşane), Şeyh Seyfi Ef. (Kütahya), Haydar Lûtfi B. (İçel), Naib Ef. (Kayseri), Tevfik B. (Van), Feyyaz Âli B. (Yozgad), Âlim Ef. (Kayseri), İsmail Remzi B. (İsparta), Diyab Ağa (Dersim), Ahmet Hilmi B. (Kayseri), Mazlum Baba Ef. (Denizli), Haydar B. (Kütahya), Ali B. (Amasya), Hacı Tahir Ef. (İsparta), Ziya Hurşit B. (Lâzistan), Dr. Fuat B. (Bolu), Besim B. (Kastamonu), Hacı Ali Ef. (İçel), Sadettin B. (Menteşe), Necib B. (Mardin), Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Yusuf İzzet Pş. (Bolu), Hamdi B. (Amasya), Ali Şükrü B. (Trabzon).

(Müstenkifler)

Rifat B. (Kayseri), Mehmet Şükrü B. (Karahisarı Sahip).

(Reddedenler)

Dursun B. (Çorum).

